

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ

Організація освітнього процесу в Україні та країнах ЄС в умовах непрогнозованих глобальних впливів

Довідкове
видання

КОНВІ
ПРІНТ
Київ - 2021

*Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 15 від 28 грудня 2021 року).*

Рецензенти:

І. С. Бахов – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології і перекладу Міжрегіональної Академії управління персоналом;

Т. М. Засекина – доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту педагогіки НАПН України;

Т. Л. Опалюк – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Організація освітнього процесу в Україні та країнах ЄС в умовах не прогнозованих глобальних впливів : довідкове видання / Малихін О. В., Арістова Н. О., Шпарик О. М. [Електронне видання]. Київ : “КОНВІ ПРІНТ”, 2021. - 71 с.

ISBN 978-617-8124-26-7

У довідковому виданні “Організація освітнього процесу в Україні та країнах ЄС в умовах не прогнозованих глобальних впливів” висвітлено питання, пов’язані із досвідом організації освітнього процесу в країнах ЄС (Австрія, Бельгія, Болгарія, Греція, Данія, Естонія, Ірландія, Іспанія, Італія, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Німеччина, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Фінляндія, Франція, Хорватія, Чехія, Швеція) та в Україні в XXI столітті з акцентуацією на вивчення специфіки організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання, перехід до якого спричинено непередбачуваними глобальними впливами (пандемія Covid-19). Представлені в довідковому виданні напрацювання сприятимуть підвищенню рівня якості національної освіти шляхом упровадження позитивного досвіду організації освітнього процесу в країнах ЄС в умовах пандемії в системі національної освіти України.

Матеріали довідкового видання стануть у пригоді працівникам органів управління освітою, викладачам і слухачам інститутів післядипломної освіти, науковцям, аспірантам, докторантам, викладачам і студентам педагогічних закладів вищої освіти та іншим працівникам сфери освіти.

УДК 37.018(477+061.1ЄС)(03)

© Малихін О. В., Арістова Н. О.,
Шпарик О. М., 2021

© Інститут педагогіки НАПН України, 2021

© КОНВІ ПРІНТ, 2021

ЗМІСТ

Передмова	4
1 Австрія (Республіка Австрія)	5
2 Бельгія (Королівство Бельгія)	11
3 Болгарія (Республіка Болгарія)	14
4 Греція (Грецька Республіка)	18
5 Данія (Королівство Данія)	19
6 Естонія (Естонська Республіка)	19
7 Ірландія (Республіка Ірландія)	21
8 Іспанія (Королівство Іспанія)	23
9 Італія (Італійська Республіка)	24
10 Кіпр (Республіка Кіпр)	27
11 Латвія (Латвійська Республіка)	29
12 Литва (Литовська Республіка)	30
13 Люксембург (Велике Герцогство Люксембург)	33
14 Мальта (Республіка Мальта)	35
15 Нідерланди (Королівство Нідерландів)	38
16 Німеччина (Федеративна Республіка Німеччина)	39
17 Польща (Республіка Польща)	43
18 Португалія (Португальська Республіка)	45
19 Румунія (Румунія)	48
20 Словаччина (Республіка Словаччина)	50
21 Словенія (Республіка Словенія)	52
22 Угорщина (Республіка Угорщина)	53
23 Україна (Україна)	54
24 Фінляндія (Фінляндська Республіка)	57
25 Франція (Французька Республіка)	60
26 Хорватія (Республіка Хорватія)	63
27 Чехія (Чеська Республіка)	64
28 Швеція (Королівство Швеція)	68

ПЕРЕДМОВА

Відповідно до листа МОН 1/9-616 від 04.11.20 р., де йдеться про те, що: “Виклики, що постали перед освітніми системами усіх країн світу, в тому числі й України, зумовлені пандемією Covid-19, вимагають від освітян, батьків та самих учнів і студентів оперативної реакції з метою забезпечення якісної освіти”, а також на виконання пункту одинадцятого частини першої статті 1 Закону України “Про повну загальну середню освіту”, пункту 5 постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року №898 “Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти” набуває актуальності дослідження, спрямоване на узагальнення та порівняльний аналіз зарубіжного досвіду організації освітнього процесу в умовах пандемії та його використання в системі національної освіти України.

Отже, пропонуємо Вашій увазі довідкове видання “Організація освітнього процесу в Україні та країнах ЄС в умовах непрогнозованих глобальних впливів”, у якому висвітлюються питання, пов’язані з досвідом організації освітнього процесу в країнах ЄС (Австрія, Бельгія, Болгарія, Греція, Данія, Естонія, Ірландія, Іспанія, Італія, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Німеччина, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Фінляндія, Франція, Хорватія, Чехія, Швеція) та в Україні в XXI столітті з акцентуацією на вивчення специфіки організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання, перехід до якого спричинено непередбачуваними глобальними впливами (пандемія Covid-19).

Матеріали довідкового видання підготовлено за результатами дослідження наукової теми “Організація освітнього процесу в умовах непрогнозованих впливів (пандемія Covid-19): порівняльний аналіз (Україна – країни ЄС)” (реєстраційний номер 0121U108690), яка виконувалась протягом 2021 року науковцями Інституту педагогіки НАПН України.

Представлені в довідковому виданні напрацювання сприятимуть підвищенню рівня якості національної освіти шляхом упровадження позитивного досвіду організації освітнього процесу в країнах ЄС в умовах пандемії в системі національної освіти України.

Довідкова інформація видання буде корисною для працівників органів управління освітою, викладачів і слухачів інститутів післядипломної освіти, науковців, аспірантів, докторантів, викладачів і студентів закладів вищої педагогічної освіти та інших працівників сфери освіти.

АВСТРІЯ (РЕСПУБЛІКА АВСТРІЯ)

Зважаючи на ситуацію, яка склалася в світі через поширення коронавірусної інфекції, 11 березня 2020 року урядом Австрії було зроблено заяву про те, що для учнів старшої школи заняття у традиційному (класно-урочному) форматі будуть призупинені починаючи з 16 березня 2020 року й це буде тривати принаймні до початку Великодня (12 квітня 2020 року). Стосовно учнів віком 6-14 років було зроблено певні винятки, залежно від того, чи могли вони залишатися під наглядом батьків удома. Під час спеціальної пресконференції, на якій був присутнім Федеральний міністр освіти, науки і досліджень **Гайнц Фасманн**, Федеральний канцлер Австрії **Себастьян Курц** наголосив на тому, що заняття будуть продовжені в дистанційному форматі із застосуванням інноваційних цифрових технологій.

Під час переведення освітнього процесу в дистанційний формат учні, учителі та батьки мали змогу скористатися цифровими інструментами та ресурсами, які були розроблені Федеральним міністерством освіти, науки і досліджень Австрії до запровадження заходів щодо запобігання поширенню коронавірусу (Covid-19) у країні. Такими цифровими інструментами стали платформа дистанційного навчання “Eduvidual”, платформа дистанційного навчання для вчителів та викладачів “Virtuelle-ph” (“Віртуальний педагогічний університет”) та онлайн платформа “Digi4School”, на якій було розміщено значну кількість підручників у цифровому форматі. Головна мета платформи дистанційного навчання “Eduvidual” – надання вчителям можливості створювати власний інтерактивний освітній контент. Ознайомитися зі змістом платформи дистанційного навчання “Eduvidual” можна за наступним покликанням www.eduvidual.at.

Контент онлайн платформи “Virtuelle-ph” (“Віртуальний педагогічний університет”) спрямований на розвиток цифрових умінь і навичок учителів закладів загальної освіти та викладачів закладів вищої освіти, а також надання всебічної підтримки електронному навчанню, яке проводиться Федеральним міністерством освіти, науки і досліджень Австрії. Задля розвитку цифрових умінь і навичок студентів педагогічних спеціальностей, учителів і викладачів, оволодіння ними інноваційними методами дистанційного навчання зазначена онлайн платформа пропонує три види онлайн курсів (корпоративні онлайн семінари, електронні лекції та онлайн навчання “Філіжанка кави”), щорічну онлайн конференцію “Hochschule digital.innovativ | #digiPH”, яка проводиться в березні або квітні тощо. Завдяки участі в зазначених онлайн заходах студенти педагогічних спеціальностей, викладачі та вчителі мають змогу підви-

щити кваліфікацію, набути цифрові вміння та навички, необхідні для задоволення сьгоднішніх і майбутніх потреб викладання в дистанційному форматі в закладах освіти різного рівня. Ознайомитися зі змістом онлайн платформи дистанційного навчання для вчителів та викладачів “Virtuelle-ph” (“Віртуальний педагогічний університет”) можна за наступним покликанням <https://www.virtuelle-ph.at>.

Також суттєвою допомогою учням, учителям і батькам під час навчання в дистанційному форматі стала цифрова контент-платформа “Eduthek”, розроблення якої було зініційовано Федеральним міністерством освіти, науки і досліджень Австрії ще задовго до ситуації, яка склалася в країні через розповсюдження коронавірусної інфекції. До оголошення про закриття закладів освіти й переведення освітнього процесу в дистанційний формат ця платформа знаходилася на етапі бета-тестування, а з 14 березня 2020 року учні, учителі та батьки мали можливість скористатися її повною версією. Наразі на платформі зовнішніми провайдерами розміщено широкий спектр освітніх матеріалів (понад 6000) для дітей дошкільного та шкільного віку.

Наприкінці квітня 2020 року Федеральним міністерством освіти, науки і досліджень Австрії спільно з австрійською компанією суспільного радіомовлення “ORF” було започатковано освітню платформу “Edutube”, на сторінках якої учні, студенти, учителі та викладачі мали змогу скористатися відеоматеріалами та статтями з освітнім контентом. Більш детальну інформацію щодо змісту освітньої платформи “Edutube” можна отримати за наступним покликанням www.edutube.at.

18 березня 2020 року державний телеканал “ORF 1 (ORF eins)” розпочав трансляцію спеціальної освітньої програми для дітей шкільного віку. Так, щоранку з 6:00 до 9:00 транслювалася освітня програма для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Після цього починалася тригодинна освітня програма “ORF1-Freistunde” для учнів віком від 10 років, під час якої транслювалися документальні фільми, відеоролики, новини тощо.

Цікавим досвідом у наданні додаткової безкоштовної допомоги дітям віком 10-14 років у вивченні “Німецької мови”, “Англійської мови” та “Математики” в онлайн форматі стала регіональна ініціатива “Підтримка 2.0” [переклад надано в авторській редакції] / “Förderung 2.0”, яку було запроваджено в місті Відень у березні 2020 року. Перші курси розпочалися 26 березня 2020 року після переведення освітнього процесу в дистанційний формат. Участь дітей шкільного віку в програмі допомоги була цілком добровільною.

Після прийняття рішення про поступове повернення до традиційної (класно-урочної) форми навчання урядом Австрії було розроблено план відновлення освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, а також закладах професійно-технічної та політехнічної освіти. Згідно цього плану відновлення освітнього процесу було поетапним (три етапи) та тривало з 4 травня по 3 червня 2020 року.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Austria closing schools over coronavirus as border checks take effect.* (2020, March 11). Reuters. Retrieved June 22, 2021 from <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-austria-idUSKBN20Y2YC>
2. CEDEFOP. (2020, June 10). *Austria: vocational education and training during the coronacrisis.* <https://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/news/austria-vocational-education-and-training-during-corona-crisis>
3. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States.* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
4. Ennadif, G. (2021, September 7). *A closer look at Austria's digital response to Covid-19.* Joinup. <https://joinup.ec.europa.eu/collection/nifo-national-interoperability-framework-observatory/document/closer-look-austrias-digital-response-covid-19>
5. *How do coronavirus containment measures vary across Europe?* (2020, March 16). The Guardian. Retrieved May 19, 2021 from <https://www.theguardian.com/world/2020/mar/12/how-do-coronavirus-containment-measures-vary-across-europe>
6. *“ORF-1-Freistunde“ ab 18. März: Programm für Schüler/innen mit Jugendnachrichten „ZIB Zack“, Dokus und spannenden Beiträgen.* (2020, March 17). ORF. Retrieved May 14, 2021 from https://der.orf.at/unternehmen/aktuell/orf_freistunde100.html
7. The World Bank. (n.d.). *How countries are using edtech (including online learning, radio, television, texting) to support access to remote learning during the COVID-19 pandemic.* Retrieved August 10, 2021 <https://www.worldbank.org/en/topic/edutech/brief/how-countries-are-using-edtech-to-support-remote-learning-during-the-covid-19-pandemic>
8. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools.* Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>
9. *Unterstützung der Stadt Wien für SchülerInnen: Gratis-Lernhilfe läuft online weiter.* (2020, March 26). Regionews. Retrieved May 18, 2021 from https://www.regionews.at/newsdetail/Unterstuetzung_der_Stadt_Wien_fuer_SchuelerInnen_Gratis_Lernhilfe_laeuft_online_weiter-296947

-
10. *Unterstützung der Stadt Wien für SchülerInnen: Gratis-Lernhilfe läuft online weiter.* (2020, March 26). Top news. Retrived from <https://www.top-news.at/2020/03/26/unterstuetzung-der-stadt-wien-fuer-schuelerinnen-gratis-lernhilfe-laeuft-online-weiter/>
 11. Winkler, T. (2021, May 19). *Eduvidual and the solution for high server loads.* Wunderbyte. Retrieved from <https://wunderbyte.at/en/2021/05/19/eduvidual-and-the-solution-for-high-server-loads/>

БЕЛЬГІЯ (КОРОЛІВСТВО БЕЛЬГІЯ)

Після засідання Національної ради безпеки Бельгії, яке відбулося 12 березня 2020 року, Прем'єр-міністеркою **Софі Вільмес** було зроблено заяву про необхідність реалізації невідкладних заходів щодо запобігання поширенню коронавірусної інфекції на всій території країни. Згідно цієї заяви, заняття в традиційному (класно-урочному форматі) мали бути призупинені з 16 березня 2020 року. Отже, діти шкільного віку мали залишатися вдома. До батьків звернулися з проханням, за наявності можливості, не задіювати бабусь та дідусів, оскільки саме вони опинилися в групі найбільшого ризику. Також 12 березня 2020 року під час проведення засідання Національної ради безпеки було прийнято рішення, згідно якого для дітей шкільного віку, чий батьки працювали в сфері охорони здоров'я або не мали змоги залишатися вдома, заклади освіти мали бути відкритими й надавати всебічну підтримку й допомогу в організації їхнього навчання. Цим рішенням передбачалося примусове призупинення освітнього процесу, яке мало тривати до 19 квітня 2020 року з можливістю його подальшого подовження. Під час Великодніх канікул (5-17 квітня 2020 року) деякі школи надавали допомогу в догляді за дітьми тим батькам, які працювали в стратегічних секторах. Заклади дошкільної освіти залишалися відкритими до прийняття відповідного рішення щодо їхнього закриття.

Після закриття закладів загальної середньої освіти Національне телебачення Бельгії розпочало трансляцію освітніх телевізійних програм, основним меседжем яких стало підкреслення важливості продовження навчання в дистанційному форматі. Так, наприклад, Фламандське державне телебачення "VRT" почало трансляцію спеціальної освітньої програми для учнів початкової школи та підлітків. Програма транслювалася по буднях і тривала 3,5 години (з 8:30 до 10:00 – програма для учнів початкової школи; з 10:00 до 12:00 – програма для старших учнів). Для франкомовної громади Міністерством освіти Бельгії спільно з державним телебаченням Франції було започатковано трансляцію телевізійної освітньої програми "Школа вдома" / "L'école à la maison" для

учнів початкової школи [переклад надано в авторській редакції]. Ще одну освітню програму для дітей віком від 6 до 12 років “Немає занять у школі, готуємося до іспитів!” / “Y’a pas école, on revise!” [переклад надано в авторській редакції] було розроблено й запроваджено Міністерством освіти Бельгії спільно з “Франкомовним бельгійським радіо і телебаченням” (*Radio Télévision Belge Francophone*). Головна мета освітньої програми – надання додаткової допомоги дітям у вивченні таких предметів, як “Математика”, “Французька мова”, “Наука” тощо. Задля надання допомоги батькам і дітям шкільного віку різні регіональні телевізійні канали транслювали відеоуроки з різних навчальних предметів.

Після закриття закладів освіти через упровадження карантинних заходів ресурсна платформа “KlasCement”, яку було створено в 1998 році, стала потужним інструментом для продовження навчання в дистанційному форматі. В умовах пандемії Covid-19 ресурсна платформа діяла за підтримки Міністерства освіти Бельгії, а її змістовий контент постійно оновлювався. На ресурсній платформі “KlasCement” було розміщено тематичні сторінки з рекомендаціями і практичними порадами для вчителів щодо організації навчання в дистанційному форматі в закладах освіти різних рівнів, а також навчальні матеріали для учнів з різних шкільних предметів. Більш детально з контентом ресурсної платформи можна ознайомитися за наступним покликанням <https://www.klascement.net/>.

Франкомовною громадою Бельгії було спрезентовано цифрову платформу “E-classe”, розроблену “Франкомовним бельгійським радіо і телебаченням” спільно з аудіовізуальними архівами Бельгії “Sonoma”. До беззаперечних переваг цифрової платформи слід віднести наявність значної кількості освітніх матеріалів для дітей шкільного віку, корисних порад для вчителів щодо застосування методів дистанційного навчання, рекомендацій, навчальних посібників, аудіо- і відеоресурсів тощо. З контентом цифрової платформи можна ознайомитися за наступним покликанням <https://www.e-classe.be>.

18 березня 2020 року Фламандським Міністерством освіти і професійної підготовки було організовано й проведено в соціальній мережі “Фейсбук” сеанс прямої трансляції для вчителів, котрий було присвячено запровадженню альтернативних форм організації освітнього процесу. Учителям і викладачам також надавали різнопланову методичну допомогу в організації освітнього процесу в дистанційному форматі. Так, значну кількість методичних і дидактичних матеріалів було розміщено на сторінках освітнього порталу Федерації Валлонія-Брюссель “Enseignement.be”. Вичерпну інформацію стосовно надання освітніх послуг і застосування цифрових інструментів в освітньому процесі для

керівників закладів освіти, учителів, учнів і батьків також можна було знайти на спеціальному вебсайті “Coronavirus”, створеному Фламандським Міністерством освіти та професійної підготовки. Ознайомитися з матеріалами, розміщеними на вебсайті, можна за наступним покликанням <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl>.

На офіційному сайті Міністерства освіти Бельгії було розміщено спеціальну вебсторінку французькою мовою щодо Covid-19, яку було розроблено Міністерством Федерації Валлонія-Брюссель. На цій вебсторінці можна знайти не лише вичерпну інформацію щодо заходів, вжитих Міністерством Федерації Валлонія-Брюссель щодо запобігання поширенню коронавірусної інфекції, а й корисні матеріали для вчителів та учнів.

Бельгійською психотерапевткою та експерткою з питань горя (Lies Scaut) було розроблено ілюстровану брошуру “Привіт, я – Корона” для дітей шкільного і дошкільного віку. Головна мета брошури – надати дітям інформацію про коронавірусну інфекцію Covid-19 та навчити їх основним правилам профілактики коронавірусу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Council of Europe. (n.d.). *Responses from our member States*. Retrieved September 9, 2021 from <https://www.coe.int/en/web/education/responses-from-our-member-states>
2. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States*. [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
3. Eurydice. (2020, September 8). *Belgian French Community: Support to primary and secondary school teachers put in place during the COVID pandemic*. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/belgian-french-community-support-primary-and-secondary-school-teachers-put-place-during_en
4. Eurydice. (2020, November 5). *Belgian Teachers' improved network platform to connect Flemish docents*. Retrieved from https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/belgian-teachers%E2%80%99-improved-network-platform-connect-flemish-docents_en
5. Moens, B. (2020, March 12). *Belgium closes schools, bars and restaurants*. POLITICO. Retrieved May 10, 2021 from <https://www.politico.eu/article/belgium-closes-schools-bars-and-restaurants/>
6. Reimers, F. M. & Schleicher, A. (2020). *A framework to guide an education response to the COVID-19 pandemic of 2020* [Datafile]. Retrieved May 10, 2021 from https://www.hm.ee/sites/default/files/framework_guide_v1_002_harward.pdf

-
7. Scaut, L. (2020). *Hello, I am Corona* [Datafile]. Retrieved July 8, 2021 from <https://www.slp.lu/wp-content/uploads/hello-i-am-corona.pdf>
 8. The World Bank. (n.d.). *How countries are using edtech (including online learning, radio, television, texting) to support access to remote learning during the COVID-19 pandemic*. Retrieved August 10, 2021 from <https://www.worldbank.org/en/topic/edutech/brief/how-countries-are-using-edtech-to-support-remote-learning-during-the-covid-19-pandemic>
 9. UNESCO. (n.d.). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

БОЛГАРІЯ (РЕСПУБЛІКА БОЛГАРІЯ)

У Болгарії задля локалізації та недопущення розповсюдження грипу й гострих респіраторних захворювань, а також в умовах поширення коронавірусу в усьому світі за рекомендацією Національного оперативного штабу та за наказом Міністра охорони здоров'я Болгарії заклади загальної середньої освіти призупинили надання освітніх послуг на період з 6 по 11 березня 2020 року. Попередньо було прийнято рішення відновити навчання в закладах загальної середньої освіти з 12 березня 2020 року. Щодо закладів вищої освіти, їм було рекомендовано обмежити проведення навчальних занять в аудиторіях на цей період. Заклади дошкільної освіти залишилися відкритими, проте їхнім керівникам і працівникам було рекомендовано вживати посилені профілактичні дезінфекційні заходи.

13 березня 2020 року Національна асамблея (парламент) Болгарії проголосив режим надзвичайного стану в країні в зв'язку з коронавірусом. А з 16 березня 2020 року всі без винятку заклади освіти (у тому числі й заклади професійно-технічної освіти) перейшли на дистанційну форму навчання. Заклади загальної середньої освіти отримали право самостійно обирати, у якому режимі вони будуть працювати: синхронному або асинхронному. Цей вибір значним чином залежав від віку учнів, їхньої здатності застосовувати онлайн ресурси для продовження навчання, наявності в учнів необхідного комп'ютерного обладнання тощо.

Національним телебаченням Болгарії було розпочато трансляцію освітніх програм і відеоуроків з різних навчальних предметів. Особлива увага приділялася учням 7 класу через необхідність проходження ними національного незалежного оцінювання. Так, наприклад, Міністерством освіти і науки Болгарії спільно з Національним телебаченням Болгарії та державними й приватними видавництвами було розпочато трансляцію освітньої програми для дітей шкільного віку "У школі з БНТ2" [лекція надано в авторській редакції] / "С БНТ2 на училище". У межах

зазначеної програми учням різного віку було запропоновано відеоуроки, освітні фільми та кліпи з різних навчальних предметів, у підготовці яких усебічна допомога надавалася вчителями (особливо у підготовці відеоуроків з “Математики” та “Болгарської мови і літератури”).

Завдяки спільним зусиллям усіх учасників освітнього процесу перехід на дистанційну форму навчання був досить швидким й ефективним. У найкоротші терміни Міністерством науки і освіти Болгарії було підготовлено й оприлюднено рекомендації для вчителів закладів загальної середньої освіти та викладачів закладів вищої освіти щодо організації та проведення занять у дистанційному форматі. Для вчителів закладів загальної середньої освіти було організовано надання ґрунтовної методичної та технічної підтримки щодо застосування інноваційних технологій і методів дистанційного навчання.

Найбільш популярними онлайн інструментами для організації освітнього процесу в дистанційному форматі в закладах загальної середньої та вищої освіти стали Google Classroom, Microsoft Teams, освітня онлайн платформа “Shkolo.bg” та вебсайт “EduBG”, створений з метою надання методичної та дидактичної допомоги вчителям, учням і батькам.

На сторінках вебсайту “EduBG” було розміщено покликання на різні онлайн платформи, електронні ресурси та онлайн інструменти, які можна було застосовувати для організації освітнього процесу в дистанційному форматі. На вебсайті також було розміщено практичні поради, відеоуроки та покликання на освітні ресурси для самостійного навчання в дистанційному форматі. Ознайомитися зі змістом вебсайту “EduBG” можна за наступним покликанням <https://edubg2020.wixsite.com/edubg>.

Застосування освітньої онлайн платформи “Shkolo.bg” надало змогу вчителям й учням вільно обмінюватися необхідними навчальними матеріалами. Ураховуючи той факт, що батьки є важливими учасниками освітнього процесу, освітня онлайн платформа “Shkolo.bg” надала їм змогу слідкувати за навчальними успіхами своїх дітей, а також отримувати інформацію про позакласні заходи, котрі заклади загальної середньої освіти організовували для учнів. З початку запровадження заходів щодо запобігання поширенню коронавірусної інфекції понад 1700 закладів загальної середньої освіти скористалися сервісами освітньої онлайн платформи “Shkolo.bg”. Окрім зазначених цифрових інструментів, для координації певних дій, пов’язаних із організацією освітнього процесу, учителі застосовували соціальну мережу “Фейсбук” та безкоштовний додаток-месенджер “Viber”.

За ініціативою Міністра освіти і науки Болгарії **Красимира Валчева** було створено Національну електронну бібліотеку для вчителів, мета

якої полягала в наданні вчителям можливості розміщувати освітні матеріали, необхідні для роботи в дистанційному форматі в синхронному або асинхронному режимі. На сьогодні Національна електронна бібліотека містить навчальні, дидактичні та методичні матеріали, а також корисні поради щодо організації освітнього процесу в дистанційному форматі, різноманітні завдання для індивідуальної роботи учнів, презентації, онлайн-уроки, завдання для організації проектної діяльності тощо. Ознайомитися з контентом Національної електронної бібліотеки для вчителів болгарською мовою можна за наступним покликанням <https://e-learn.mon.bg>.

Центром міжнаціонального діалогу й толерантності “Дружба” / “Амалипе” [переклад надано в авторській редакції], який активно співпрацює з закладами загальної середньої освіти (250 шкіл) і який є найбільшою ромською організацією в країні, що сприяє забезпеченню рівної інтеграції ромів у болгарське суспільство, за підтримки міжнародної організації “ЮНІСЕФ” було зініційовано проведення Національної кампанії “Подаруйте старі пристрої задля нового початку на підтримку освіти”. Головна мета кампанії – зібрати електронні пристрої для дітей шкільного віку, які належать до вразливих верств населення.

У межах Національної кампанії представники Центру міжнаціонального діалогу й толерантності “Дружба” звернулися до приватних компаній, організацій, а також до всіх небайдужих і попросили надати старе або непотрібне комп’ютерне обладнання в робочому стані (або, за можливості, придбати нове обладнання) задля підтримки дітей із малозабезпечених сімей.

У зв’язку з ситуацією, яка склалася в країні через поширення коронавірусної інфекції та збільшення кількості нових випадків захворювання на коронавірус, Міністерством освіти і науки Болгарії було прийнято рішення поновити роботу телефонної лінії для психологічної підтримки учнів, батьків і педагогічних працівників. Усі бажаючі мали змогу отримати психологічну допомогу, яка надавалась досвідченими фахівцями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Амалипе. (2020, April 6). *National campaign “Old Devices for a New Beginning in support of education”*. <https://amalipe.bg/en/national-campaign-old-devices-for-a-new-beginning-in-support-of-education/>
2. Министерство на образованието и науката. (05.03.2020). *Дните от 6 до 11 март се обявят за неучебни*. <https://mon.bg/bg/news/3878>
3. Министерство на образованието и науката. (08.03.2020). *Отлагат се организирани събития и училищни пътувания*. <https://mon.bg/bg/news/3880>

-
4. Министерство на образованието и науката (13.03.2020). *Дните от 16 март до 29 март ще са непристъпни в училище*. https://mon.bg/bg/news/3883?__cf_chl_jschl_tk__=pmd_INtJFBO5flaH_5YoKbdP43VSAHTOrW SNeNxN8._wJ_o-1633586593-0-gqNtZGzNAjucnBszQtR
 5. Министерство на образованието и науката. (n.d.). *Телефонна линия за психологическа подкрепа на ученици, родители и учители*. <https://mon.bg/bg/100809>
 6. BNT. (n.d.). *С БНТ2 на училище*. <https://bnt.bg/bg/a/s-bnt-na-uchilishche>
 7. CEDEFOP. (2020, July 6). *Bulgaria: VET response to the Covid-19 outbreak*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/news/bulgaria-vet-response-covid-19-outbreak>
 8. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States*. [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnpoiisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
 9. The World Bank. (n.d.). *How countries are using edtech (including online learning, radio, television, texting) to support access to remote learning during the COVID-19 pandemic*. Retrieved August 10, 2021 from <https://www.worldbank.org/en/topic/edutech/brief/how-countries-are-using-edtech-to-support-remote-learning-during-the-covid-19-pandemic>
 10. UNESCO. (n.d.). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>
 11. UNICEF. (n.d.). *Covid-19: How UNICEF is helping Bulgaria*. Retrieved September 12, 2021 from <https://www.unicef.org/bulgaria/en/covid-19-how-unicef-helping-bulgaria>

ГРЕЦИЯ (ГРЕЦЬКА РЕСПУБЛИКА)

Зважаючи на складну ситуацію в світі, яка склалася через коронавірусну інфекцію, офіційну заяву Всесвітньої організації охорони здоров'я про ризик її швидкого розповсюдження та появу перших випадків захворювання в країні, 10 березня 2020 року Міністром охорони здоров'я Греції **Василісом Кікіліасом** було оголошено про закриття всіх закладів освіти без винятку на два тижні, починаючи з 11 березня 2020 року. Це рішення стосувалося всіх закладів освіти державної та приватної форми власності. (Проте, заклади освіти почали відкриватися лише 11 травня 2020 року). Завдяки тому, що в Греції широко застосовувалися різноманітні онлайн інструменти (онлайн бібліотеки, освітні онлайн платформи), перехід до дистанційного навчання не став дуже серйозним викликом для всіх учасників освітнього процесу.

Неабияку популярність під час дистанційного навчання здобула онлайн бібліотека <http://ebooks.edu.gr/>, на сторінках якої у вільному доступі було

розміщено всі навчальні підручники для учнів закладів загальної середньої освіти та професійно-технічної освіти в різних цифрових форматах (pdf, html, ibook тощо). Учні й учителі закладів початкової та загальної середньої освіти мали змогу скористатися навчальними матеріалами в цифровому форматі, розміщеними на освітній платформі “Фотодерево” / “Φωτόδεντρο” [переклад надано в авторський редакції]. Під час пандемії Covid-19 освітня платформа “Фωτόδεντρο” стала центральним електронним сервісом Міністерства освіти і релігії Греції, спрямованим на розповсюдження навчальних матеріалів в цифровому форматі в закладах загальної середньої освіти. Більш детально зі змістом освітньої платформи “Фотодерево” можна ознайомитися за наступним покликанням <https://hotodentro.edu.gr/aggregator/>.

Під час закриття шкіл задля ефективної організації освітнього процесу в дистанційному форматі учні й учителі мали змогу використовувати освітню онлайн платформу “E-class”. “E-class” – є сучасною освітньою онлайн платформою для учнів і вчителів, яку було розроблено в 2006 року і яка успішно працює дотепер. В умовах дистанційного навчання користувачі освітньої онлайн платформи “E-class” мали змогу використовувати різноманітні цифрові інструменти, які умовно можна поділити на три групи: цифрові інструменти для управління освітнім змістом; цифрові інструменти для організації співпраці й комунікації між учасниками освітнього процесу у віддаленому режимі; цифрові інструменти для оцінювання навчальних досягнень учнів та отримання зворотного зв’язку. Застосування зазначених онлайн інструментів надало вчителям змогу ефективно організувати освітній процес, оцінювати навчальні досягнення своїх учнів, спілкуватися з ними. Учні-користувачі освітньої онлайн платформи отримали вільний доступ до необхідних підручників і посібників у цифровому форматі, інтерактивних завдань тощо*. Більш детально зі змістом освітньої онлайн платформи “E-class” можна ознайомитися за наступним покликанням <https://eclass.sch.gr>. Учні й вчителі мали змогу скористатися трьома версіями освітньої онлайн платформи (“E-me”, “E-me For All” та демоверсія “E-me”), які забезпечували безпечне середовище для ефективної організації освітнього процесу в дистанційному форматі та поширення навчальних матеріалів.

Відразу після переведення освітнього процесу в дистанційний формат для учнів початкових класів державне телебачення Греції розпочало трансляцію програми “Ми вчимося вдома” / “Μαθαίνουμε στο σπίτι” [переклад надано в авторський редакції]. Щоранку, починаючи з 30 березня 2020 року, відеоуроки для з різних навчальних предметів транслювалися на телевізійному каналі “ΕΡΤ2”: математика, грецька мова, природа, історія

тощо. Більш детально про програму “Μαθαίνουμε στο σπίτι” можна дізнатися за наступним покликанням <https://mathainoumestospiti.gov.gr/>.

Щодо студентів, які навчалися в закладах вищої освіти, то вони мали змогу отримати безкоштовні підручники та вільний доступ до двох освітніх онлайн платформ: для дистанційного та інтерактивного навчання.

Задля надання всебічної підтримки вчителям і викладачам, їхнього інформування про наявні онлайн ресурси, Міністерством освіти і релігії Греції було розроблено й розміщено на сторінках свого офіційного вебсайту “Рекомендації щодо організації освітнього процесу в дистанційному форматі в асинхронному режимі”, які містили вичерпну інформацію щодо наявних відкритих онлайн ресурсів. Більш детально зі змістом рекомендацій грецькою мовою можна ознайомитися за наступним покликанням https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2020/ΣΥΝ_ΣΤΟ_39676.pdf. Також Міністерством освіти і релігії Греції було розроблено “Рекомендації щодо організації освітнього процесу для учнів з особливими освітніми потребами”. З контентом рекомендацій грецькою мовою можна ознайомитися за наступним покликанням https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2020/Οδηγίες_εξ_αποστάσεως_για_EAE_signed.pdf.

Представниками Центру з питань шкільної психології Афінівського національного університету імені Каподистрії було підготовлено й розміщено у відкритому доступі серію буклетів для вчителів, батьків і шкільних психологів щодо надання дітям психологічної підтримки під час пандемії Covid-19. Ознайомитися з буклетами грецькою мовою можна за наступним покликанням www.centerschoolpsych.psych.uoa.gr/index.php/en/2020-03-27-17-58-58.

Службою підтримки програми eTwinning в Греції було зініційовано проведення акції “Ми залишаємось вдома з eTwinning”, під час якої вчителі мали змогу взяти участь в серії онлайн курсів щодо ефективної організації освітнього процесу в дистанційному форматі й підвищити рівень власної цифрової компетентності. За офіційною інформацією офіційного вебсайту “Європейського центру з розвитку професійної освіти” протягом двох місяців локдауну вчителі мали змогу підвищити рівень цифрової компетентності й почати ефективно застосовувати методи дистанційного навчання в синхронному й асинхронному режимі. Цьому значним чином сприяла реалізація акції “Ми залишаємось вдома з eTwinning”.

Ураховуючи складну ситуацію, яка склалася з дітьми шкільного віку з вразливих сімей (малозабезпечені сім’ї, сім’ї з трьома й більше дітьми, неповні сім’ї тощо), а також з дітьми з особливими потребами, котрі не мали ноутбуків, планшетів або інших гаджетів для продовження навчання в дистанційному форматі, Міністром освіти і релігії Греції було

започатковано ініціативу на національному рівні щодо збору необхідно-го комп'ютерного обладнання. Національну ініціативу підтримали не лише державні організації та приватні особи, а й деякі благодійні європейські фонди. Відповідне комп'ютерне обладнання надавалося залежно від наявних у закладі освіти учнів із вразливих сімей і вільних гаджетів.

*За офіційною інформацією, розміщеною на сторінках освітньої онлайн платформи E-class, у 2019/2020 навчальному році понад 38000 учнів та 15000 учителів із приблизно 3500 грецьких шкіл по всій країні та за кордоном зареєструвалися й почали користуватися її інструментами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020, July 10). *Greece: responses to the Covid-19 outbreak*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/news/greece-responses-covid-19-outbreak>
2. Council of Europe. (n.d.). *Responses from our member States*. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/education/responses-from-our-member-states>
3. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States*. [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
4. EPT. (15.11.2020). “Μαθαίνουμε στο σπίτι” με την EPT | Το πρόγραμμα. <https://press.ert.gr/tv/ypenthymisi-mathainoyme-sto-spiti-me-tin-ert-to-programma/>
5. EPT. (27.03.2020). “Μαθαίνουμε στο σπίτι” με την EPT. <https://press.ert.gr/deltia-tyrou/mathainoyme-sto-spiti-me-tin-ert/>
6. Ελληνική δημοκρατία υπουργείο παιδείας και θρησκευμάτων. (2020). Οδηγίες για ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση. [Datafile]. https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2020/ΣΥΝ_ΣΤΟ_39676.pdf
7. eTwinning. (30.10.2021). Κοινότητα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών eTwinning. Retrieved from <https://seminars.etwinning.gr>
8. *Greece: Government closes schools and universities nationwide due to COVID-19 outbreak March 11/update 4*. (2020, March 10). GardaWorld. Retrieved May 22, 2021 from <https://crisis24.garda.com/insights-intelligence/intelligence/risk-alerts/k8g9awgwqkme223wt/greece-government-closes-schools-and-universities-nationwide-due-to-covid-19-outbreak-march-11-update-4>
9. Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη <http://eclass.sch.gr>. (2020). [Datafile]. <https://eclass.sch.gr/files/about.pdf>
10. Kampouris, N. (2020, March 10). *Greece closes all schools and universities for two weeks amid coronavirus fears*. Greek Reporter. <https://greekreporter.com/2020/03/10/greece-closes-all-schools-and-universities-for-two-weeks-amid-coronavirus-fears/>

-
11. Liakos, C. (2020, March 10). *Greece closes all schools and universities for 2 weeks*. CNN. https://edition.cnn.com/world/live-news/coronavirus-outbreak-03-10-20-intl-hnk/h_d46aa1aa4713ebfac9f7d168cc658c82
 12. Motiejūnaitė-Schulmeister, A. & Crosier, D. (2020, April 2). *How is Covid-19 affecting schools in Europe?* Eurydice. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/how-covid-19-affecting-schools-europe_en
 13. OECD. (2020). *Education Policy Outlook: Greece*. [Datafile]. Retrieved from <https://www.oecd.org/education/policy-outlook/country-profile-Greece-2020.pdf>
 14. OECD (2020). *Initial education policy responses to the Covid-19 pandemic: Greece* [Datafile]. Retrieved from <https://www.oecd.org/education/policy-outlook/covid-snapshot-Greece.pdf>
 15. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

ДАНИЯ (КОРОЛІВСТВО ДАНИЯ)

Після оголошення ВООЗ про пандемію COVID-19 уряд Данії ухвалив рішення щодо тимчасового закриття всіх закладів освіти в країні та переведення традиційного навчання в дистанційний формат не пізніше 16 березня 2020 року. Більш того задля запобігання поширенню COVID-19 уряд Данії постійно приймав нові закони та нормативні акти.

Переведення закладів освіти всіх рівнів до дистанційної форми навчання було досить якісним і швидким завдяки наявності уніфікованого порталу цифрового навчання “ЕМУ”, розробленого в 1999 році. Портал цифрового навчання “ЕМУ” містить список безкоштовних цифрових ресурсів, рекомендації щодо викладання всіх навчальних предметів у дистанційному форматі для вчителів, директорів шкіл, батьків та учнів.

У соціальній мережі “Фейсбук” Міністерство в справах дітей й освіти Данії щоденно публікувало звернення до дітей, які були змушені перебувати вдома на карантині.

Міністерством у справах дітей й освіти Данії розроблено методичні рекомендації для вчителів щодо організації освітнього процесу в дистанційному форматі. Методичні рекомендації містять поради щодо застосування різноманітних цифрових інструментів (Skype, Facetime, Google Hangout Meet) задля проведення уроків в дистанційному режимі, їхнього планування, а також покликання на онлайн освітні ресурси, необхідні для самостійного опанування навчального матеріалу. Зазначені цифрові інструменти мали використовуватися задля проведення занять в синхронному режимі. Для систематичного (безперебійного) надання учням домашніх завдань учителям було рекомендовано ви-

користувати електронну пошту. Також для спілкування з батьками й учнями вчителі мали змогу використовувати такі комунікаційні платформи як “Aula”, “Lectio” та “Ludus”.

На державному рівні для здобувачів вищої освіти було започатковано забезпечення онлайн підтримки, а також проведення безкоштовних онлайн та телефонних консультацій.

На період дії карантину Міністерством у справах дітей й освіти Данії було створено “гарячу лінію” з питань коронавірусу для закладів освіти, що мало на меті висвітлення найактуальніших питань-відповідей щодо коронавірусу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020, July 13). *Denmark: reactions to the Covid-19 outbreak*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/news/denmark-reactions-covid-19-outbreak>
2. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
3. OECD. (2020). *Education Policy Outlook: Denmark* [Datafile]. Retrieved from <https://www.oecd.org/education/policy-outlook/country-profile-Denmark-2020.pdf>
4. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

ЕСТОНІЯ (ЕСТОНСЬКА РЕСПУБЛІКА)

13 березня 2020 року уряд Естонії оголосив про закриття всіх закладів освіти, починаючи з 16 березня 2020. Незважаючи на трансформаційні процеси в освіті, пов'язані з пандемією Covid-19 і з вимушеним переходом до дистанційного навчання, заклади освіти в Естонії не лише швидко адаптувалися до нових реалій навчання, які зумовили застосування інноваційних онлайн-методів викладання й навчання, а й винайшли ефективні способи подолання кризи. Цьому сприяло те, що в Естонії формування цифрової компетентності серед усіх громадян країни та створення загальної IT-інфраструктури вже довгий час є національним пріоритетом.

Так, наприклад, ще в 1997 році розпочався національний проєкт під назвою “Tiigrihüpe” (“Стрибок тигра”). Його головною метою було забезпечення закладів загальної середньої освіти комп'ютерами, доступом до високошвидкісного інтернету та запровадження онлайн навчання. Завдяки цьому значна кількість закладів загальної

середньої освіти в Естонії мала змогу щодня користуватися наявними цифровими навчальними матеріалами (“Opig” <https://www.opiq.ee> та “e-Koolikott” <https://e-koolikott.ee/et> – портали для цифрових навчальних матеріалів) та електронними системами управління школами (“eKool” та “Stuudium” – онлайн платформи для організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, які забезпечують ефективний зв’язок між учнями, учителями й батьками). Так, наприклад, “eKool” https://ekool.eu/index_en.html є онлайн платформою для організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, яку було розроблено в 2002 році. Під час закриття шкіл та переходу до дистанційного навчання саме онлайн платформи “eKool” та “Stuudium” стали ефективними інструментами надання учням закладів загальної середньої освіти вільного доступу до навчальних матеріалів в цифровому форматі. Також учні та студенти мали змогу скористатися навчальними матеріалами, розміщеними у вільному доступі на таких платформах, як “E-schoolbag” та “Foxcademy.com”. Більш детальну інформацію про платформу “E-schoolbag” можна отримати за наступним покликанням <https://e-estonia.com/solutions/education/e-schoolbag>.

В Естонії в освітньому процесі всіх закладів освіти ефективно застосовуються інноваційні інформаційні технології викладання та навчання, у тому числі й онлайн платформи, електронні бази даних, електронні підручники та посібники, електронні навчальні матеріали, електронні журнали та щоденники. Задля максимально ефективної взаємодії між учнями, учителями й батьками застосовуються спеціальні онлайн додатки.

З переходом до дистанційної форми навчання Міністерство освіти і науки Естонії почало надавати рекомендації щодо ефективної організації освітнього процесу. Більш детальну інформацію естонською мовою можна отримати за наступним покликанням <https://www.hm.ee/et/koroona>.

15 березня 2020 року за підтримки Міністерства освіти і науки Естонії проведено відкритий вебінар для батьків щодо надання дієвої підтримки дітям під час навчання в умовах карантину.

Після переведення освітнього процесу в дистанційних формат, не лише уряд, а й приватні компанії надавали закладам освіти підтримку щодо забезпечення їх комп’ютерним обладнанням та вільними доступом до швидкоскоросного інтернету. Під час локдауну проводилися ініціативи на регіональному рівні, спрямовані на забезпечення учнів з малозабезпечених сімей комп’ютерами, планшетами або ноутбука-

ми. Так, однією з регіональних ініціатив стала кампанія “Кожному учню комп’ютер” [переклад надано в авторській редакції].

Поряд із цифровізацією закладів освіти, протягом тривалого часу в Естонії значна увага приділялася розвитку цифрової компетентності учнів і студентів, учителів і викладачів. Під час закриття закладів освіти за підтримки Міністерства освіти і науки Естонії приватними компаніями було започатковано різноманітні ініціативи щодо підвищення цифрових умінь і навичок педагогічних працівників. У межах цих ініціатив проводилися безкоштовні вебінари. Для надання технічної підтримки вчителям Міністерством освіти і науки Естонії було зініційовано створення групи в соціальній мережі “Фейсбук” “Навчання вдома з технологіями” [переклад надано в авторській редакції].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Council of Europe. (n.d.). *Responses from our member States*. Retrieved September 9, 2021 from <https://www.coe.int/en/web/education/responses-from-our-member-states>
2. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
3. Isenson, N. (2020, March 19). *Coronavirus sends class home – Estonia’s ready, Germany lags*. DW. <https://www.dw.com/en/coronavirus-sends-class-home-estonias-ready-germany-lags/a-52830864>
4. OECD. (2020). *Initial education policy responses to the COVID-19 pandemic: Estonia* [Datafile]. <https://www.oecd.org/education/policy-outlook/covid-snapshot-Estonia.pdf>
5. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>
6. *What helped Estonian schools successfully handle the coronavirus crisis?* (2020, September 15). Education Estonia. Retrieved October 19, 2021 from <https://www.educationestonia.org/what-helped-estonian-schools-successfully-handle-the-coronavirus-crisis/>

ІРЛАНДІЯ (РЕСПУБЛІКА ІРЛАНДІЯ)

За рекомендаціями Міністерства охорони здоров’я Ірландії уряд країни прийняв рішення про закриття закладів освіти (заклади дошкільної освіти, школи, коледжі, університети тощо). Часткове закриття закладів освіти почалося 12 березня 2020 року, а повне закриття – 27 березня 2020 року. Основними цифровими інструментами для організації ос-

вітнього процесу в дистанційному форматі стали Moodle and Microsoft Teams. Учні, учителі й батьки мали змогу користуватися корисними порадами, навчальними матеріалами, відкритими онлайн ресурсами, розміщеними на офіційному освітньому порталі “Scoilnet” <https://www.scoilnet.ie>, який було створено ще в 1998 році й поновлено в 2014 році. На сьогодні на сторінках освітнього порталу “Scoilnet” учителі закладів початкової і загальної середньої освіти можуть знайти й скористатися понад 20 000 онлайн ресурсами (у тому числі й вебсайти, відео- й аудіоресурси, плани уроків тощо). Також за допомогою освітнього порталу вчителі можуть самостійно завантажувати та поширювати навчальні матеріали, розроблені ними.

В умовах пандемії Covid-19 платформа для дистанційного навчання “PDST” (“Professional Development Service for Teachers” / “Сервіс для професійного розвитку вчителів” [переклад надано в авторській редакції] – стала ще одним цифровим інструментом, який було використано в організації освітнього процесу в дистанційному форматі в закладах початкової та загальної середньої освіти Ірландії. Головна мета сервісу – забезпечити сталий професійний розвиток учителів і створити сприятливі умови для надання найкращої освіти учням. На сторінках платформи “PDST” www.pdst.ie розміщено велику кількість онлайн ресурсів для вчителів закладів початкової та загальної середньої освіти.

Національною теле- й радіокомпанією “RTÉ” спільно з продюсерською компанією й звукозаписуючою студією “Macalla Teo” та “Mary Immaculate Colledge” було започатковано ініціативу кросплатформного викладання для учнів початкової школи “RTÉ Home School Hub”. Головна мета ініціативи кросплатформного викладання – надати всебічну підтримку учням початкової школи, учителям і батькам під час закриття шкіл через пандемію Covid-19. Освітню програму було запущено з 30 березня 2020 року на телевізійному каналі “RTÉ2”, а також на платформах “RTÉ Player” та “rte.ie/learn”. Згідно з інформацією, розміщеною на сторінках вебсайту національної теле- й радіокомпанії “RTÉ”, відеоуроки починалися в 11:00 ранку та тривали до 12:00, після чого учні мали змогу користуватися навчальними матеріалами в онлайн форматі з платформ “RTÉ Player” та “rte.ie/learn”.

Відеоматеріали з різних навчальних предметів також розміщено на вебсайті національної теле- й радіокомпанії “RTÉ” <https://www.rte.ie/learn/home-school-hub/>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020, June 22). *Ireland: Responses to the Covid-19*. <https://www.cedefop.europa.eu/pt/news/ireland-responses-covid-19-outbreak>
2. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoiisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
3. RTÉ. (2020, March 30). RTÉ Home School Hub. Retrieved from <https://www.rte.ie/tv/programmes/1127275-rte-home-school-hub/>
4. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

ІСПАНІЯ (КОРОЛІВСТВО ІСПАНІЯ)

Зважаючи на збільшення випадків інфікування Covid-19 серед цивільного населення 14 березня 2020 в Іспанії було запроваджено надзвичайний стан, що передбачало низку обмежень (у тому числі й призупинення надання освітніх послуг у традиційному форматі в усіх закладах освіти й переведення освітнього процесу в дистанційний формат).

Задля забезпечення безперервності освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти Міністерством освіти й професійної підготовки Іспанії було розроблено освітній портал “Я вчуся вдома” / “Aprendo en casa”. [переклад надано в авторській редакції]. Вебсайт містить вичерпну інформацію для вчителів, учнів і батьків щодо цифрових інструментів й онлайн ресурсів, які можна використовувати під час навчання в дистанційному форматі. Більш детальну інформацію про освітній портал можна отримати за наступним покликанням <https://aprendoencasa.educacion.es>.

23 березня 2020 року за ініціативи Міністерства освіти й професійної підготовки Іспанії та підтримки видавничих домів та різних освітніх організацій державне телебачення Іспанії “TVE” розпочало трансляцію телевізійної освітньої програми “Ми вчимося вдома” / “Aprendemos en casa” [переклад надано в авторській редакції] для дітей від 6 до 16 років. Програма транслювалася щоденно (з понеділка по п’ятницю) на двох дитячих телевізійних каналах “CLAN TV” та “La2”. Мета освітньої програми – забезпечити безперервність освіти для дітей з малозабезпечених сімей, які не мали сучасного комп’ютерного обладнання (ноутбуків, планшетів, смартфонів), вільного доступу до мережі інтернет, жили у віддалених районах.

Міністерством освіти й професійної підготовки Іспанії в співраці з найкращими видавництвами країни було зініційовано розроблення онлайн

каналу “EduClan” для дітей віком від 5 до 10 років, який було запущено 16 березня 2020 року. Головна мета – допомогти батькам забезпечити безперервність освіти в домашніх умовах. На допомогу батькам на вебсайті було розміщено значну кількість відеоматеріалів з різних навчальних предметів: математика й логіка, природознавство, суспільствознавство, мистецтво тощо. Усі навчальні матеріали було згруповано відповідно до віку дітей: матеріали для дітей віком від 3 до 5 років; матеріали для дітей віком від 6 до 8 років та матеріали для дітей віком від 9 до 10 років. Ознайомитися зі змістом онлайн каналу “EduClan” можна за наступним покликанням <https://www.rtve.es/educan/>.

Національним інститутом освітніх технологій та підвищення кваліфікації вчителів було розроблено навчальний курс для підвищення цифрової компетентності вчителів в онлайн режимі. Більш детальну інформацію щодо навчального курсу можна отримати за наступним покликанням <https://intef.es/recursos-educativos/recursos-para-el-aprendizaje-en-linea/apoyo-digital/>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020, June 26). *Spain: An unexpected challenge for VET in Europe 2020*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/spain-unexpected-challenge-vet-europe-2020>
2. CEDEFOP. (2020, April 24). *Spain: Millions of students at home – meeting the challenge of virtual learning during the pandemic*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/spain-millions-students-home-meeting-challenge-virtual-learning-during-pandemic>
3. CLAN. (n.d.). *Clan lanza EduClan, una herramienta educativa para las familias durante el cierre preventivo de los centros*. Retrieved June 24, 2021 from <https://www.rtve.es/infantil/noticias/clan-lanza-educan-herramienta-educativa-para-familias-durante-cierre-preventivo-centros/2010043.shtml>
4. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoulos/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
5. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

ІТАЛІЯ (ІТАЛІЙСЬКА РЕСПУБЛІКА)

Зважаючи на важку ситуацію, яка склалася через коронавірусну інфекцію та швидке поширення цього інфекційного захворювання серед населення, Італія стала першою європейською країною, яка 4 березня 2020 року оголосила про закриття всіх без винятку закладів освіти. За-

криття закладів освіти (у тому й числі закладів професійно-технічної освіти тривало протягом усього періоду локдауну, запровадженого в країні). Через те, що система освіти в Італії має децентралізований характер, після закриття закладів загальної середньої освіти й запровадження дистанційного навчання з 6 березня 2020 року Міністерству шкільної освіти, університетів і досліджень було практично неможливо рекомендувати керівникам і вчителям застосовувати єдину онлайн платформу для організації освітнього процесу в дистанційному форматі. Проте, Міністерство шкільної освіти, університетів і досліджень зреагувало досить швидко на ситуацію, яка склалась у країні, і створило вебсторінку, присвячену організації освітнього процесу в дистанційному форматі. Розроблена вебсторінка містила вичерпну інформацію щодо цифрових інструментів і відкритих освітніх ресурсів, вебінарів тощо. Цю ініціативу було реалізовано завдяки плідній співпраці Міністерства освіти, університетів і досліджень з Національним Інститутом документації, інновацій і досліджень у сфері освіти (“Istituto Nazionale di Documentazione per l’Innovazione e la Ricerca Educativa”) [переклад надано в авторській редакції], національним телебаченням та іншими інституціями. Більш детально з діяльністю Національного Інституту документації, інновацій і досліджень у сфері освіти Італії можна ознайомитися за наступним покликанням <https://www.indire.it>.

Італійською службою підтримки програми eTwinning було організовано проведення вебінарів щодо надання методичної допомоги вчителям закладів загальної середньої освіти, спрямованих на поширення передового досвіду та інноваційних ідей щодо організації освітнього процесу в дистанційному форматі, надання практичних порад щодо застосування цифрових інструментів і відкритих освітніх ресурсів, а також підвищення рівня цифрової компетентності вчителів. Задля цього на платформі Інституту документації, інновацій і досліджень у сфері освіти Італії за підтримки Італійської служби підтримки програми eTwinning було створено групу під назвою “SOS “Didattica a distanza””, котра розпочала свою діяльність 18 березня 2020 року. Більш детальну інформацію щодо діяльності групи “SOS Didattica a Distanza” можна отримати за наступним покликанням <https://etwinning.indire.it/sos-didattica-a-distanza/>.

Усебічну допомогу надавали також дітям шкільного віку. Так, наприклад, ураховуючи надзвичайні заходи, прийняті урядом щодо запобігання розповсюдження коронавірусу (Covid-19), компанія “Protom Group” вирішила надати безкоштовний доступ учням закладів загальної серед-

ньої освіти до всіх навчальних матеріалів, розміщених на платформі “Scuolab” до кінця 2019/2020 навчального року.

Міністерством шкільної освіти, університетів і досліджень Італії в співпраці з Національною державною телекомпанією “RAI” було розпочато трансляцію освітніх програм для дітей шкільного віку на платформі “RAI Scuola” (у тому числі відеоуроки з різних навчальних предметів та шоу з мистецтва, історії, музики, італійської літератури, фізики, географії тощо). Більш детальну інформацію щодо проведення відеоуроків для учнів закладів загальної середньої освіти італійською мовою можна отримати за наступним покликанням <https://www.raiscuola.rai.it>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020, July 10). *Italy: Responses to the Covid-19 outbreak*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/italy-responses-covid-19-outbreak>
2. Council of Europe. (n.d.). *Responses from our member States*. Retrieved September 9, 2021 from <https://www.coe.int/en/web/education/responses-from-our-member-states>
3. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoiisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
4. Di Donato, V, Reynolds, E. & Picheta, R. (2020, March 13). *All of Italy is in lockdown as coronavirus cases rise*. CNN. <https://edition.cnn.com/2020/03/09/europe/coronavirus-italy-lockdown-intl/index.html>
5. Istituto Nazionale Documentazione, Innovazione Ricerca Educativa. (2020). *Le reti Avanguardie educative, Piccole Scuole e eTwinning a supporto dell'emergenza sanitaria*. <https://www.indire.it/la-rete-di-avanguardie-educative-a-supporto-dellemergenza-sanitaria/#>
6. Istituto Nazionale Documentazione, Innovazione Ricerca Educativa. (2020). *SOS Didattica a Distanza con eTwinning*. <https://etwinning.indire.it/sos-didattica-a-distanza/>
7. Ministero dell'Università e della Ricerca. (2020). <https://www.mur.gov.it/it>
8. Ministero dell'Università e della Ricerca. (2020). *La piattaforma Scuolab per la didattica a distanza*. <https://www.miur.gov.it/web/guest/-/la-piattaforma-scuolab-per-la-didattica-a-distanza>
9. Motiejūnaitė-Schulmeister, A. & Crosier, D. (2020, April 2). *How is Covid-19 affecting schools in Europe?* Eurydice. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/how-covid-19-affecting-schools-europe_en
10. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

КІПР (РЕСПУБЛІКА КІПР)

Через ситуацію зі стрімким розповсюдженням коронавірусної інфекції, яка склалася в світі загалом і на Кіпрі зокрема, уряд країни ухвалив рішення призупинити навчання в традиційному форматі в закладах освіти та перевести освітній процес у дистанційний формат на період з 11 березня 2020 року до 26 квітня 2020 року включно. Приблизно 110 000 дітей шкільного віку мали залишитися вдома й здобувати освіту онлайн. Учителям закладів загальної освіти було запропоновано скласти план дій щодо запровадження дистанційного навчання в синхронному та асинхронному режимах.

Учні початкової школи навчалися здебільшого в асинхронному режимі шляхом отримання завдань електронною поштою та розміщення завдань на шкільних вебсайтах. У найкоротші терміни вчителі й учні старшої школи отримали безкоштовний доступ до програмного забезпечення спільної роботи Microsoft Teams задля проведення уроків в синхронному режимі. Також школи мали змогу використовувати інші платформи дистанційного навчання: Zoom та Cisco Webex.

Навчальні матеріали для дітей шкільного віку розміщувалися не лише на шкільних вебсайтах, а й на офіційному вебсайті Міністерства освіти, культури, спорту і молоді Кіпру. Також учасники освітнього процесу мали змогу використовувати матеріали, розміщені на онлайн платформі “Φωτόδεντρο Κύπρου” з цифровими ресурсами для дистанційного навчання. Більш детальну інформацію щодо контенту онлайн платформи “Φωτόδεντρο Κύπρου” можна отримати за наступним покликанням <https://photodentro.pi.ac.cy>.

Педагогічним університетом Кіпру розпочато серію онлайн курсів, спрямованих на підвищення рівня цифрової компетентності вчителів і викладачів закладів освіти різних рівнів. Також освітній портал www.schools.ac.cy надавав технічну підтримку вчителям у питаннях, пов’язаних зі створенням шкільних сайтів і навчальних матеріалів у цифровому форматі, завантаженням підручників з різних предметів, застосуванням інноваційних цифрових інструментів для організації освітнього процесу в дистанційному форматі.

Задля створення рівних умов для здобуття якісної освіти після запровадження дистанційного навчання недержавною гуманітарною організацією “Надія для дітей” [переклад надано в авторській редакції] було надано 2100 одиниць комп’ютерного обладнання учням закладів загальної середньої освіти з малозабезпечених сімей.

Приватні та державні телевізійні й радіокомпанії транслювали освітні програми й відеоуроки для учнів початкової й загальної середньої школи. Так, наприклад, на початку 2021 року за ініціативи Міністерства освіти, культури, спорту і молоді Кіпру та державної телерадіокомпанії “CyBC” телевізійним каналом “RIK2” розпочато трансляцію освітньої програми для учнів початкової школи. По понеділках і п’ятницях учні мали змогу дивитися відеоуроки з математики, мистецтва, музики, грецької мови. Відеоуроки тривалістю 10-15 хвилин виходили двічі на день: перший раз – з 8:30 до 10:00; другий раз – з 14:00 до 15:30.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020, July 6). *Cyprus: Responses to the Covid-19 outbreak*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/cyprus-responses-covid-19-outbreak>
2. Chrysostomou, A. (2020, March 24). *Coronavirus: e-learning in state schools fully operational by Thursday*. Cyprus Mail. <https://cyprus-mail.com/2020/03/24/coronavirus-e-learning-in-state-schools-fully-operational-by-thursday/>
3. Chrysostomou, A. (2020, March 16). *Education minister tests out e-learning for closed schools*. Cyprus Mail. <https://cyprus-mail.com/2020/03/16/education-minister-tests-out-e-learning-for-closed-schools/>
4. Council of Europe. (n.d.). *Responses from our member States*. Retrieved September 9, 2021 from <https://www.coe.int/en/web/education/responses-from-our-member-states>
5. *Coronavirus: All schools in Cyprus to close for one week*. (2020, March 11). In-Cyprus. Retrieved April 10, 2021 from <https://in-cyprus.philenews.com/coronavirus-all-schools-in-cyprus-to-close-for-one-week/>
6. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoulosi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
7. Shkurko, J. (2021, January 7). *Coronavirus: TV programmes support distance learning for primary schools (Updated)*. Cyprus Mail. <https://cyprus-mail.com/2021/01/07/coronavirus-tv-programmes-support-distance-learning-for-primary-schools/>
8. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>
9. *€300,000 worth of equipment donated for distance learning*. (2020, March 30). Cyprus Mail. Retrieved April 10, 2021 from <https://cyprus-mail.com/2020/03/30/e300000-worth-of-equipment-donated-for-distance-learning/>

ЛАТВІЯ (ЛАТВІЙСЬКА РЕСПУБЛІКА)

12 березня уряд Латвії прийняв рішення з 13 березня закрити всі заклади освіти (заклади загальної середньої освіти, професійно-технічні заклади освіти, заклади вищої освіти), перевести навчання в дистанційний формат і закінчити навчальний рік 2019/2020 для учнів 1-8 класів закладів загальної середньої освіти 29 травня 2020 року, для учнів 9 класів – 12 червня року та для учнів 12 класів – 7 червня 2020 року.

Для дітей шкільного віку Національний кіноцентр Латвії почав трансляцію безкоштовних освітніх фільмів з історії, політики, культури й інших шкільних предметів.

Під час запровадження карантину задля забезпечення ефективної підтримки навчання в дистанційному форматі наявні освітні платформи “E-klase”, “Uzdevumi.lv”, “Soma.lv” и “Skola2030” надавали корисну інформацію всім учасникам освітнього процесу.

Міністерством освіти і науки Латвії започатковано серію вебінарів для вчителів, зініційовано організацію освітнього телевізійного каналу “Твій клас” / “Tava klase” [переклад надано в авторській редакції], розроблено рекомендації щодо ефективної організації дистанційного навчання для вчителів закладів загальної середньої та професійно-технічної освіти.

Освітній телевізійний канал “Твій клас”, який було розроблено протягом двох тижнів, почав трансляцію відеоуроків для учнів 1-6-х класів з 6 квітня 2020 року. Для учнів старших класів трансляція відеоуроків розпочалася з 14 квітня 2020 року. У розробленні контенту для відеоуроків брали участь не лише вчителі, а й представники групи батьків-добровільців. Започаткування освітнього телевізійного проєкту “Твій клас” надало дітям з різних верств населення рівні можливості щодо здобуття освіти.

Державною інспекцією з прав дітей започатковано гарячу лінію та запущено програму “Віртуальний співрозмовник” для дітей і батьків задля надання їм психологічної допомоги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
2. Ministry of Education and Science. (2020, May 20). *Situation caused by Covid-19 in Latvia*. <https://www.izm.gov.lv/en/article/situation-caused-covid-19-latvia>
3. OECD. (2020). *Education Policy Outlook: Latvia* [Datafile]. Retrieved from <https://www.oecd.org/education/policy-outlook/country-profile-Latvia-2020.pdf>

-
4. Skola2030 (n.d.). Par Projektu. <https://www.skola2030.lv/lv/par-projektu>
 5. Surveys conducted by the Ministry of Education and Science at the end of the 2019/2020 academic year. (n.d.). [Datafile]. Retrieved May 27, 2021 from <https://www.oecd.org/education/Latvia-coronavirus-end-of-year-school-surveys.pdf>
 6. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

ЛИТВА (ЛИТОВСЬКА РЕСПУБЛІКА)

Зважаючи на ситуацію, пов'язану з поширенням коронавірусної інфекції й збільшенням кількості хворих, 15 березня 2020 року урядом Литви проведено позачергове засідання й прийнято рішення оголосити карантин на всій території країни в період з 16 березня по 16 червня 2020 року. Також було оголошено про можливість продовження карантину відповідно до загальної епідеміологічної ситуації. Для дітей шкільного віку перші два тижні карантину стали канікулами. Протягом цього періоду школи активно готувалися до організації освітнього процесу в дистанційному форматі, який розпочався 30 березня 2020 року. На період дії карантинних заходів Міністерством освіти, науки і спорту Литви ініційовано проведення широкомасштабних заходів щодо ефективної організації дистанційного навчання. Так, проводилися онлайн консультації для керівників закладів освіти, відповідальних за організацію освітнього процесу в закладах освіти, учителів, фахівців з інформаційних технологій, працівників муніципальних управлінь освіти, під час яких вони мали змогу обмінюватися ідеями й досвідом. Учні, учителі та батьки мали змогу скористатися практичними порадами, рекомендаціями, методичними матеріалами, які надавалися на цифровій платформі “Naujienos”. Так, наприклад, на сторінках цифрової платформи було розміщено рекомендації щодо надання допомоги в організації навчання в домашніх умовах, психологічної допомоги, безпечного користування інтернетом тощо. Рекомендації було розроблено фахівцями Міністерства охорони здоров'я Литви, Національного агенства освіти, Литовського центру освіти дітей з вадами слуху і зору. На сьогодні інформація на сайті не оновлюється, проте залишається активною. Більш детально з контентом цифрової платформи “Naujienos” можна ознайомитися за наступним покликанням <https://sites.google.com/itc.smm.lt/nuotolinis/naujienos>. Замість цієї платформи почав діяти оновлений освітній портал www.emokykla.lt, на якому висвітлюється корисна інформація щодо організації освітнього процесу в дистанційному форматі.

Задля надання учням закладів загальної середньої та професійно-технічної освіти, які належать до соціально вразливих груп, можливості продовжувати навчання в дистанційному форматі Міністерством освіти, науки і спорту Литви було проведено опитування, яке надало змогу виявити учнів, котрі потребували технічної підтримки (комп'ютери, вільний доступ до мережі Інтернет тощо). За результатами опитування допомоги потребувало близько 35000 учнів. Більшу частину необхідного обладнання було придбано або арендовано шляхом організації дежавних закупівель, а безкоштовний доступ до мережі інтернет надавали приватні компанії. Крім того, по всій країні було зініційовано проведення соціальної акції “Подаруй або позичь непотрібний комп'ютер чи ноутбук”. Після того, як цю акцію було розпочато через спеціальну онлайн платформу “Школа вдома” [переклад надано в авторській редакції], усі бажаючі (приватні компанії, фізичні особи тощо) мали змогу подарувати або надати в користування комп'ютери. Завдяки цій акції було зібрано близько 1500 комп'ютерів.

Водночас проводилися тренінги для батьків. Мета тренінгів – пояснити, як організувати ефективно навчання дітей у дистанційному форматі, як навчити дітей безпечно користуватися інтернетом. Задля надання допомоги дітям із особливими освітніми потребами в кожній школі було призначено ІТ-адміністратора, який надавав батькам поради та консультації щодо ефективної організації освітнього процесу.

Під час переведення освітнього процесу в дистанційний формат учителі, учні й батьки мали змогу користатися онлайн репозиторієм “Навчальний Сад” / “Ugdymo sodas” [переклад надано в авторській редакції], який містить навчальні матеріали з різних предметів: литовська мова і література, природознавство, математика тощо. Більш детальну інформацію щодо змісту онлайн репозиторія можна отримати за наступним покликанням <https://sodas.ugdome.lt/mokymo-priemones>.

Національною телевізійною і радіокомпанією “LRT TELEVIZIJA” було розпочато щоденну трансляцію відеоуроків для дітей дошкільного віку й учнів 1-4 класів. Кожен день діти могли побачити чотири уроки тривалістю до 15 хвилин. Також співorganizаторами освітнього телевізійного проекту, який проходив під патронатом Першої леді країни **Діани Науседене**, стали Міністерство освіти, науки і спорту та Міністерство культури. Для дітей старшого шкільного віку національна телекомпанія розпочала трансляцію програми “Цікаві уроки в прямому ефірі” [переклад надано в авторській редакції] з інтерактивними вікторинами, цікавими експериментами тощо. Більш детальну інформацію про освітній телевізійний проєкт можна отримати за наступним покликанням <https://>

replay.lsm.lv/lv/izglitiba. Також Національна телевезійна і радіокомпанія “LRT” у розділі “Цікаві уроки” / “Domiosios Pamokos” [переклад надано в авторській редакції] почала трансляцію освітніх відеороликів за різними напрямками.

По всій країні працівниками закладів дошкільної та загальної середньої освіти проведено спеціальні заходи, спрямовані на пояснення учням епідеміологічної ситуації, яка склалася через спалах коронавірусу, а також забезпечення їхнього психологічного благополуччя. Керівництвом дитячого садка “Веселка” / “Vaivorykštė” [переклад надано в авторській редакції], який знаходиться в Маріямполі, було ініційовано проведення заходу щодо охорони здоров’я. Працівникам і вихованцям усіх дитячих садків міста було запропоновано долучитися до виконання ранкової зарядки у період з 20 по 24-е квітня 2020 року. Вправи для ранкової зарядки можна було виконувати в приміщенні або на відкритому повітрі всіма членами сім’ї. У місті Нярінга учні гімназії виготовили маски для членів місцевої спільноти, що викликало багато позитивних емоцій. У місті Кельме керівництво школи “Вівтар” / “Aukuras” [переклад надано в авторській редакції] запропонувало місцевим жителям намалювати квіти та прикрасити ними вікна власних осель на знак подяки всьому медичному персоналові. У Клайпеді вихованці дитячого садка “Dobiliukas” узяли участь у челенджі “Обирай корисну їжу” [переклад надано в авторській редакції]. Учасники челенджу розміщували свої ідеї та рецепти корисної їжі в групах соціальної мережі “Фейсбук”. У Шяуляї дитячий садок “Дитинство” / “Vaikystė” [переклад надано в авторській редакції] організував проведення акції під назвою “Чисті руки” в дистанційному форматі, яка тривала протягом травня 2020 року. Її мета – надати дітям інформацію про інфекційні хвороби, мікроби, а також навчити їх правильно мити руки. Також, у Шяуляї працівники гімназії “Jovaras”, які були стурбовані станом психічного здоров’я своїх учнів, запропонували їм доєднатися до денного чаювання у віртуальному форматі. Під час цих заходів учні мали змогу поговорити один з одним і висловити те, що їх турбувало найбільше. Ще один цікавий досвід щодо надання психологічної підтримки для дітей під час запровадження карантинних заходів був набутий працівниками школи “Salomėjos Nėries”. Так, школою було організовано проведення художнього конкурсу та відкрито віртуальну галерею “Знак, що зупиняє коронавірус”. Мета – сприяти психічному здоров’ю учнів під час пандемії Covid-19 шляхом виявлення власних емоцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
2. European Commission. (2021). *Eurydice: Lithuania. National Reforms in School Education*. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/national-reforms-school-education-38_enportalasŠvietimo
3. *Implementation of School Health Promotion in the Time of Covid-19*. (n.d.). Lithuania [Datafile]. Retrieved April 23, 2021 from <https://www.schoolsforhealth.org/sites/default/files/editor/assembly/lithuania2020.pdf>
4. *Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija*. (2021). Mediateka. Retrieved September 23, 2021 from <https://www.lrt.lt/mediateka/>
5. portalasNŠA. (2020). Rekomendacijos. <https://sites.google.com/itc.smm.lt/nuotolinis/metodinė-medžiaga/rekomendacijos>
6. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

ЛЮКСЕМБУРГ (ВЕЛИКЕ ГЕРЦОГСТВО ЛЮКСЕМБУРГ)

Як і в багатьох інших країнах світу всі сфери суспільного життя (у тому числі й сфера освіти) у Люксембурзі зазнали негативних наслідків через спалах пандемії коронавірусної інфекції. Так, задля зниження ризику зараження вірусом з 16 березня 2020 року традиційне навчання за класно-урочною формою було тимчасово призупинено. А після ухвалення парламентом Люксембургу “Закону про регулювання виняткової ситуації з пандемією Covid-19” від 18 березня 2020 року, спрямованого на обмеження пересування громадян, освітній процес в закладах освіти було переведено в дистанційний формат. Урядом Люксембургу було створено вебсайт “Coronavirus”, мета якого – своєчасне інформування громадян про карантинні заходи тощо.

У 2020 році Службою преси і комунікації Міністерства освіти, дітей і молоді Люксембургу було організовано проведення 23-х конференцій, 14 із яких було присвячено питанням збереження здоров’я дітей шкільного віку та питанням, пов’язаним із закриттям закладів освіти. Також протягом 2020 року Службою преси і комунікації було підготовлено значну кількість буклетів, листівок і візуальних матеріалів задля інформування дітей і батьків про коронавірусну інфекцію, запобігання її розповсюдження тощо.

Міністерством освіти, дітей і молоді Люксембургу було розроблено освітній вебсайт “Школа вдома” / “Schoul Doheem” [переклад надано в авторській редакції], який містить інформацію для вчителів і батьків, навчальні матеріали для учнів, новини, корисні посилання тощо.

У 2020 році на офіційну сторінку Міністерства освіти, дітей і молоді Люксембургу в соціальній мережі “Фейсбук” підписалося більше 10000 людей. А оголошення щодо закриття закладів освіти від 12 березня 2020 року та продовження призупинення діяльності закладів освіти від 18 березня 2020 року, розміщені на офіційній сторінці Міністерства освіти, дітей і молоді Люксембургу в соціальній мережі “Фейсбук”, викликали неабиякий інтерес серед її користувачів.

Протягом 2020 року на ютуб каналі Міністерства освіти, дітей і молоді Люксембургу було розміщено 35 відеороликів, призначених для керівників закладів освіти, учителів, учнів і батьків (у тому числі й 16 відеороликів для вчителів і керівників закладів освіти, батьків та учнів щодо запобігання поширенню коронавірусної інфекції; 4 відеоролики для дітей про коронавірусну інфекцію; один відеоролик із записом прямого етеру з Міністерством освіти, дітей і молоді Люксембургу: питання і відповіді про організацію освітнього процесу під час пандемії Covid-19). Також найбільшу кількість переглядів і значний інтерес викликали відеозвернення Міністра освіти, дітей і молоді Люксембургу **Клода Мейша** до учнів початкової школи від 17 березня 2020 року та відеозвернення “Другий тиждень удома” від 24 березня 2020 року.

На сторінці офіційного сайту Міністерство освіти, дітей і молоді Люксембургу “Питання і відповіді: заходи, пов’язані з Covid-19 у школах і дитячих установах” було розміщено відповіді на поширені питання про коронавірус (відповіді надано люксембурзькою, англійською, французькою, німецькою та португальською мовами). Більш детальну інформацію про відповіді на поширені питання про коронавірус можна отримати за наступним покликанням <https://men.public.lu/en/support/coronavirus/faq-en.html>.

Через 15 днів після призупинення навчання в закладах загальної середньої освіти за традиційною (класно-урочною) формою Міністерство освіти, дітей і молоді Люксембургу розпочало опитування вчителів і батьків задля отримання інформації щодо дистанційного навчання. Результати, отримані під час опитування, показали, що більшість учителів і батьків легко адаптувалися до дистанційного навчання. Проведене опитування надало змогу також зібрати понад 7000 зауважень і пропозицій щодо покращення організації освітнього процесу в дистанційному форматі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020). *Luxembourg: Covid-19 News*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/news/luxembourg-covid-19-news>
2. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoiisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
3. Men.lu. (2020). Questions and answers : Measures related to COVID-19 in schools and childcare facilities. <https://men.public.lu/en/support/coronavirus/faq.html>
4. Schoul Doheem. (2020). <https://schouldoheem.lu/en>
5. The Luxembourg Government. (2020). Coronavirus. Retrieved June 18, 2021 from <https://covid19.public.lu/en.html>
6. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

МАЛЬТА (РЕСПУБЛІКА МАЛЬТА)

Перший циркуляр Міністерства освіти і зайнятості Мальти, спрямований на інформування батьків про небезпеку коронавірусної інфекції (Covid-19) і необхідність уживання запобіжних заходів, було видано 5 лютого 2020 року.

Ураховуючи ситуацію, пов'язану зі стрімким поширенням коронавірусної інфекції серед населення, урядом Мальти було ухвалено рішення про необхідність закриття закладів освіти з 13 березня 2020 року до 17 квітня 2020 року. Про важливість цих заходів наголосив в офіційній заяві Прем'єр-міністр Мальти **Роберт Абела**. Проте, згодом було вирішено, що заклади освіти мають залишатися закритими до кінця 2019/2020 навчального року.

Після закриття закладів освіти через поширення коронавірусної інфекції Міністерством освіти і зайнятості Мальти було створено робочу групу, яка включала представників держави, церкви та незалежних стейкхолдерів (у тому числі й мальтійської профспілки вчителів), задля надання методичної та дидактичної допомоги вчителям в організації освітнього процесу в дистанційному форматі, а також визначення найбільш ефективних технологій і методів дистанційної освіти та впровадження їх у практику роботи закладів загальної середньої освіти. Міністерством освіти і зайнятості Мальти також було прийнято рішення про створення спеціальної ресурсної сторінки, яка би містила навчальні матеріали з різних шкільних предметів у цифровому форматі для учнів закладів загальної середньої освіти. Більш детальну інформацію про ініціативу

Міністерства освіти і зайнятості Мальти можна отримати за наступним покликанням www.curriculum.gov.mt. На ресурсній сторінці, яка була запущена 16 березня 2020 року, дітям шкільного віку та батькам надавалася вичерпна інформація щодо застосування освітніх ресурсів, необхідних для організації дистанційного навчання в домашніх умовах, а вчителям щодо застосування методів дистанційного навчання, а також цифрових додатків і соціальних мереж у налагодженні ефективного онлайн спілкування з батьками й учнями.

Такі освітні платформи, як “MySchool”, “ClassConnect” і “iLearn email” забезпечували учнів закладів загальної середньої освіти (здебільшого в державних) навчальними матеріалами в цифровому форматі та відоуроками, завантаженими їхніми вчителями. А найбільш поширеними цифровими інструментами в організації занять (уроків) у синхронному режимі стали Zoom та Google Meet. Учителі державних шкіл мали змогу самостійно обирати освітню платформу, за допомогою якої реалізовувався дистанційне навчання.

Разом із Міністерством освіти і зайнятості Мальти системну методичну та дидактичну підтримку вчителям надавала мальтійська профспілка вчителів та асоціація незалежних шкіл.

Ураховуючи той факт, що одне з першочергових завдань закладів освіти полягає в забезпеченні безпеки всіх учасників освітнього процесу, школи, які входять до асоціації незалежних шкіл, призупинили навчання в традиційному форматі й перейшли до дистанційного навчання 15 березня 2020 року.

Міністерством освіти і зайнятості Мальти було ініційовано розроблення освітнього проєкту “Телевізійна школа” / “Teleskola” задля надання підтримки учням, батькам і вчителям щодо організації дистанційного навчання в домашніх умовах. На сайті освітнього проєкту розміщено відеоуроки для дошкільнят, учнів початкової, базової та старшої школи. Також сайт освітнього проєкту містив відеороліки, спрямовані на надання вчителям практичних порад щодо застосування інноваційних цифрових інструментів у підготовці й розробленні відеоуроків (Microsoft Teams, Microsoft Sway, Microsoft Onedrive, ClassVR, Kahoot, Quizizz тощо). Більш детальну інформацію щодо освітнього проєкту “Телевізійна школа” можна отримати за наступним покликанням <https://teleskola.mt>.

За ініціатииви Міністерства освіти і зайнятості Мальти було організовано проведення вебінарів для вчителів початкової школи. Головна мета – формування в учителів теоретичних знань і практичних умінь застосування інноваційних методів дистанційної освіти в підготовці учнів початкової школи, підвищення рівня їхньої цифрової компетентності й обмін

позитивним досвідом застосування цифрових інструментів й онлайн ресурсів в організації дистанційного навчання.

Після запровадження карантинних заходів через пандемію Covid-19 суттєві зусилля також було спрямовано на надання всебічної підтримки дітям шкільного віку з особливими освітніми потребами та дітям із малозабезпечених сімей. Так, по-перше, консультативна допомога батькам в організації дистанційного навчання вдома надавалася співробітниками ресурсних центрів; по-друге, у деяких випадках батькам надсилали завдання, адаптовані до потреб їхніх дітей; по-третє, батькам дітей з особливими освітніми потребами надавалася онлайн допомога (по телефону та шляхом листування електронною поштою). Крім отримання безкоштовного комп'ютерного обладнання та вільного доступу до мережі інтернет, діти з малозабезпечених сімей щоденно отримували шкільні обіди.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Berger, S. (2020, March 18). *Schools lockdown: Learning from home becomes the order of the day*. Independent. <https://www.independent.com.mt/articles/2020-03-18/local-news/Schools-lockdown-Learning-from-home-becomes-the-order-of-the-day-6736220959>
2. Bonnici, J. (2020, March 12). *BREAKING: All Schools And Educational Establishments In Malta Will Be Closed From Tomorrow After Ninth Confirmed Case Of Coronavirus*. Lovin Malta. <https://lovinmalta.com/news/breaking-all-schools-and-educational-establishments-will-be-closed-from-tomorrow/>
3. CEDEFOP. (2020). Malta: VET response to the Covid-19 emergency. <https://www.cedefop.europa.eu/cs/news/malta-vet-response-covid-19-emergency>
4. *Closure of schools welcomed by MUT, Independent Schools Association*. (2020, March 10). Malta Independent. Retrieved September 18, 2021 from <https://www.independent.com.mt/articles/2021-03-10/local-news/Closure-of-schools-welcomed-by-MUT-Independent-Schools-Association-6736231714>
5. *Coronavirus: Schools, childcare centres, university to shut down for a week*. (2020, March 12). Times of Malta. <https://timesofmalta.com/articles/view/coronavirus-schools-childcare-centres-university-to-shut-down-for-a-777521>
6. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoiisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
7. *Education Ministry announces initiatives for online learning after school closures*. (2020, March 13). Malta Independent. Retrieved August 19, 2021 from <https://www.independent.com.mt/articles/2020-03-13/local-news/Education-Ministry-announces-initiatives-for-online-learning-after-school-closures-6736220803>

-
8. Motiejūnaitė-Schulmeister, A. & Crosier, D. (2020, April 2). *How is Covid-19 affecting schools in Europe?* Eurydice. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/how-covid-19-affecting-schools-europe_en
 9. Press release by the Ministry for education and employment: The Government announces seven decisions regarding schools, educational institutions and examinations. (2020, March 28). Retrieved from <https://www.gov.mt/en/Government/DOI/Press%20Releases/Pages/2020/March/28/pr200570en.aspx/>
 10. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

НІДЕРЛАНДИ (КОРОЛІВСТВО НІДЕРЛАНДІВ)

15 березня 2020 року урядом Нідерландів було ухвалено рішення щодо закриття шкіл і переведення традиційного (класно-урочного) навчання в дистанційний формат. Передбачалося, що навчання в дистанційному форматі буде тривати до 6 квітня 2020 року, але враховуючи складну епідеміологічну ситуацію цей період був продовжений до 11 травня 2020 року для більшості закладів загальної середньої освіти (а в деяких випадках до 4 травня 2020 року). Варто зазначити, що навіть і після зазначеного терміну не всі заклади загальної середньої освіти відновили навчання в традиційному форматі. Батьки учнів початкової школи постійно отримували практичні поради щодо організації читання в домашніх умовах, збереження здоров'я. Ефективній організації перебування дітей дошкільного та молодшого шкільного віку на відкритому повітрі сприяло те, що всі дитячі майданчики були відкритими. Трохи інша ситуація склалася з дітьми старшого шкільного віку. Так, після закриття шкіл учителі почали проводити уроки в дистанційному форматі. Зважаючи на те, що в країні заклади загальної середньої та вищої освіти вирізняються високим ступенем автономності, усі рішення щодо відбору навчального матеріалу й освітніх ресурсів, необхідних в організації освітнього процесу в дистанційному форматі, було покладено на керівництво цих закладів освіти.

Громадською організацією з питань освіти "Kennisnet" спільно з Міністерством освіти, культури і науки й іншими організаціями було розроблено освітній вебсайт "Lesopafstand", спрямований на надання учням і вчителям закладів загальної середньої та професійно-технічної освіти інформації, необхідної для ефективної організації дистанційного або гібридного навчання. На сторінках освітнього вебсайту було розміщено інструкції щодо організації освітнього процесу в дистанційному форматі, відеоуроки з різних предметів, навчальні матеріали в цифровому форма-

ті тощо. Більш детальну інформацію щодо контенту освітнього вебсайту можна отримати за наступним покликанням <https://www.lesopafstand.nl>.

Учителі початкових класів, закладів загальної середньої та професійно-технічної освіти мали змогу скористатися методичними матеріалами та практичними порадами, розміщеними на сторінках вебсайту “Leraar24.nl”. Більш детальну інформацію щодо змісту вебсайту можна отримати за наступним покликанням <https://www.leraar24.nl>.

У таких великих містах, як Амстердам і Роттердам, тисячі дітей із неблагополучних сімей отримали допомогу у вигляді планшетів і ноутбуків. Разом із тим, майже всі школи були відкритими для дітей, чії батьки не мали змоги організувати їм належний догляд в домашніх умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
2. Lesopafstand. (2021). *Hybride onderwijs en onderwijs op afstand in het po en vo*. URL: <https://www.lesopafstand.nl>
3. Multinclud. (2020, May 27). *The Netherlands Covid-19 education response*. Retrieved Jul 9, 2021 from <https://multinclud.eu/2020/05/27/the-netherlands-covid-19-education-response/>
4. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

НІМЕЧЧИНА (ФЕДЕРАТИВНА РЕСПУБЛІКА НІМЕЧЧИНИ)

13 березня 2020 року Федеральним урядом Німеччини було ухвалено рішення про необхідність закриття закладів освіти з 16 березня 2020 року до кінця Великодніх канікул (20 квітня 2020 року). Але, зважаючи на те, що в Німеччині керівництво освітнім процесом у закладах освіти всіх рівнів здійснюють земельні профільні міністерства, остаточне рішення про дату закриття закладів дошкільної, початкової, загальної середньої й вищої освіти та переходу до дистанційної форми навчання було покладено на керівництво кожної федеральної землі. Так, наприклад, у Баварії, Бремені, Гамбрузі, Нижній Саксонії, Північній Рейн-Вестфалії, Шлезвіг-Голштайні заклади освіти почали закриватися 16 березня 2020 року; у Баден-Вюртемберзі, Тюрингії – 17 березня 2020 року; у Бранденбурзі – 18 березня 2020 року; у Гессені – 19 березня 2020 року тощо.

Таке доленосне рішення суттєво вплинуло на освітній процес не лише в закладах вищої освіти, а й у закладах загальної середньої освіти. Заходи, ужиті щодо запобігання поширенню коронавірусу, торкнулися приблизно 820000 учителів й 11 мільйонів дітей шкільного віку з 43000 шкіл.

У різних федеральних землях Німеччини задля ефективної організації освітнього процесу в дистанційному форматі застосовувалися різні цифрові інструменти й онлайн ресурси. Так, наприклад, у Бранденбурзі учні й учителі мали змогу користуватися хмарною онлайн платформою “Schul-Cloud Brandenburg” із широкими можливостями щодо створення, безпечного зберігання, обміну та поширення навчальних матеріалів у цифровому форматі. Головна мета хмарної освітньої платформи – забезпечити безпечне викладання та навчання в закладах освіти й удома. До переваг хмарної онлайн платформи слід віднести вільний доступ зареєстрованих користувачів до широкого спектру навчальних матеріалів, можливість розміщувати на платформі самостійно розроблені завдання тощо. Більш детальну інформацію щодо контенту освітньої платформи “Schul-Cloud Brandenburg” можна отримати за наступним покликанням <https://brandenburg.cloud>.

У Тюрингії основним дієвим інструментом ефективної організації освітнього процесу в дистанційному форматі став освітній портал “Thüringer Schulportal” (спільний проєкт Міністерства освіти, молоді і спорту Тюрингії й Тюрингського інституту підготовки вчителів, розроблення освітніх програм і засобів масової інформації). Більш детальну інформацію щодо контенту онлайн платформи “Thüringer Schulportal” можна отримати за наступним покликанням <https://www.schulportal-thueringen.de/start>.

Під час пандемії Covid-19 у Німеччині ефективно навчання та викладання в дистанційному форматі в закладах освіти різного рівня здебільшого забезпечувалося шляхом поєднання електронної пошти й онлайн ресурсів та/або платформ дистанційної освіти, матеріали яких надавалися телевізійними компаніями. Так, наприклад, одним із каналів німецького телебачення “ZDF” було ініційовано освітній проєкт “Terra X plus Schule”, спрямований на учнів і вчителів закладів початкової та загальної освіти. На офіційному вебсайті “ZDF” можна знайти цікаві відеоролики з географії, фізики, хімії й інших предметів, які знаходяться у відкритому доступі. Більш детальну інформацію щодо контенту освітнього проєкту “Terra X plus Schule” можна отримати за наступним покликанням <https://www.zdf.de/dokumentation/terra-x/terra-x-plus-schule-100.html>.

Відразу після запровадження карантинних заходів у березні 2020 року регіональна громадська телевізійна і радіокомпанія “BR” ініціювала освітній проєкт “Школа вдома – навчання онлайн” / “Schule daheim – Online lernen” [переклад надано в авторській редакції]. У межах цього проєкту 16 березня 2020 року освітній канал “ARD-alpha” розпочав трансляцію відеоуроків щоденно з понеділка по п’ятницю. Трансляція починалася о 9:00 і тривала до 12:00. Також на сайті регіональної громадської телевізійної і радіокомпанії “BR” у розділі “Медіатека” www.br.de/mediathek було розміщено велику кількість відеоматеріалів із освітнім контентом, завдяки якому діти шкільного віку мали змогу опановувати різні навчальні предмети в дистанційному/або змішаному форматі: біологію, хімію, математику, німецьку й англійську мови в будь-який час. Більш детальну інформацію про освітній проєкт “Школа вдома – навчання онлайн” / “Schule daheim – Online lernen” [переклад надано в авторській редакції] можна отримати за наступним покликанням <https://www.br.de/mediathek/rubriken/themenseite-schule-daheim-100>.

Федеральним Міністерством освіти і досліджень Німеччини спільно з робочою групою Федеральної конференції земельних Міністрів освіти і культури з різними громадськими організаціями було запроваджено національну ініціативу “Ми залишаємося розумними” / “Wir bleiben Schlau!” [переклад надано в авторській редакції], спрямовану на підтримку та розвиток STEM-освіти та мотивування дітей шкільного віку займатися дослідною роботою в умовах пандемії Covid-19. Головна мета національної ініціативи – сформувані в дітей шкільного віку стійкий пізнавальний інтерес до математики, природничих наук, технології й інформатики. На підтримку цієї ініціативи на освітньому вебсайті “MINTmagie” із цифровими ресурсами для дітей шкільного віку розміщувалися відеоролики з освітнім контентом, навчальні матеріали та завдання різного рівня складності з математики, природничих наук, технології й інформатики. Більш детальну інформацію щодо національної ініціативи “Wir bleiben Schlau!” можна отримати за наступним покликанням

https://www.mintmagie.de/mintmagie/de/home/home_node.html.

У Гамбурзі задля організації освітнього процесу в дистанційному форматі учні й учителі мали змогу користуватися цифровими інструментами й матеріалами, розміщеними на сторінках онлайн бази даних “Hamburger Bildungsserver”. Ознайомитися з контентом онлайн бази даних можна за наступним покликанням <https://bildungsserver.hamburg.de/lernangebote/>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. BR. (2020). "Schule daheim": BR und Kultusministerium starten Lernangebot für zuhause. <https://www.br.de/presse/inhalt/pressemitteilungen/schule-daheim-br-und-kultusministerium-starten-lernangebot-fuer-zuhause-100.html>
2. Carter, A. (2020, March 13). *Coronavirus: Almost all schools in Germany to close next week*. I am expat. www.iamexpat.de/expat-info/german-expat-news/coronavirus-all-schools-close-four-federal-states
3. Carter, A. (2021, January 21). *German broadcasters to offer more learning content for kids in lockdown*. I am expat. <https://www.iamexpat.de/education/education-news/german-broadcasters-offer-more-learning-content-kids-lockdown>
4. CEDEFOP. (2020, June 26). *Germany: multiple VET stakeholder responses to Covid-19 outbreak*. <https://www.cedefop.europa.eu/cs/news/germany-multiple-vet-stakeholder-responses-covid-19-outbreak>
5. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnpoiisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
6. Deutsche bildungs server. (2020). *Mint Magie: Wir bleiben schlau!* https://www.bildungsserver.de/onlineresource.html?onlineresourcen_id=61492
7. ICDL Global. (2020). *ICDL Germany offers free courses as part of national campaign*. <https://icdl.org/icdl-germany-offers-free-courses-as-part-of-national-campaign/>
8. Isenson, N. (2020, March 19). *Coronavirus sends class home – Estonia's ready, Germany lags*. DW. <https://www.dw.com/en/coronavirus-sends-class-home-estonias-ready-germany-lags/a-52830864>
9. *Most German schools to close over coronavirus: officials*. (2020, March 13). Medical Xpress. Retrieved October 10, 2021 from <https://medicalxpress.com/news/2020-03-german-schools-coronavirus.html>
10. OECD. (2020). *Education policy outlook: Germany*. Retrieved from <https://www.oecd.org/education/profiles.htm>
11. *School closures and no partying: How coronavirus is affecting life in Germany*. (2020, March 12). The Local. Retrieved May 14, 2021 from <https://www.thelocal.de/20200312/school-closures-and-events-axed-how-coronavirus-is-affecting-life-in-germany/>
12. *We bleiben schlau!* (2020, April 7). VDI. <https://www.vdi.de/news/detail/wir-bleiben-schlau-1>
13. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>
14. *UPDATE: All German states announce school and Kita closures*. (2020, March 13). The Local. Retrieved September 18, 2021 from <https://www.thelocal.de/20200313/coronavirus-bavaria-and-saarland-to-close-all-schools/>

ПОЛЬЩА (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)

Згідно з Постановою Міністра національної освіти про тимчасове обмеження функціонування підрозділів системи освіти в зв'язку з профілактикою та протидією Covid-19, яке вийшло 11 березня 2020 року, діяльність закладів дошкільної освіти, загальної середньої освіти, центрів професійної підготовки, мистецьких освітніх установ була призупинена 12 березня 2020 року (заняття не проводилися до 25 березня 2020 року включно). Проте, зважаючи на складну ситуацію та швидке поширення коронавірусної інфекції по всій території країни 20 березня 2020 року Міністерство національної освіти Республіки Польща постановило, що заклади освіти мають продовжити навчання в дистанційному форматі, починаючи з 25 березня 2020 року по 24 травня 2020 року. Повна відповідальність за організацію освітнього процесу в дистанційному форматі покладалася на керівників закладів освіти.

Щодо поступового відкриття закладів дошкільної освіти 6 травня 2020 року, то після прийняття такого рішення Міністерством освіти і науки Польщі спільно з Міністром охорони здоров'я та Головним санітарним інспектором було розроблено "Методичні рекомендації для закладів дошкільної освіти, підрозділів дошкільної освіти в початковій школі й інших форм дошкільної освіти" / "Wytyczne dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej i innych form wychowania przedszkolnego" [переклад надано в авторській редакції] і розміщено на сторінці офіційного сайту Міністерства освіти і науки 30 квітня 2020 року. У методичних рекомендаціях було надано вичерпну інформацію щодо безпечного надання освітніх послуг дітям дошкільного віку в умовах пандемії Covid-19 у закладах дошкільної освіти після їхнього відкриття 6 травня 2020 року.

Під час навчання в дистанційному форматі заклади загальної середньої освіти мали застосовувати матеріали, які було рекомендовано Міністерством освіти і науки. Усі освітні матеріали були доступні в мережі інтернет (у тому числі й для дітей шкільного віку з особливими потребами). Міністерством освіти і науки Польщі було розроблено рекомендації щодо підтримки дітей шкільного віку з особливими потребами та посібник з дистанційного навчання.

На офіційному сайті "ORE" було розміщено підручники та навчальні посібники для дітей з порушеннями зору та слуху. Ознайомитися з контентом сайту можна за наступним покликанням <https://adaptacje.ore.edu.pl/index.php>.

Як і в більшості інших країн ЄС за ініціативи Міністерства освіти і науки, державне телебачення почало трансляцію освітніх програм для дітей шкільного віку. Так, наприклад, одним з таких проєктів стала освітня телевізійна програма “Школа з TVP” / “Szkoła z TVP” [переклад надано в авторській редакції], яка розпочалася 20 березня 2020 року. Освітня телевізійна програма, яка транслювалася з понеділка по п’ятницю, була призначена для учнів 1-8 класів. Чотири державних телевізійних канали – “TVP3”, “TVP Entertainment”, “TVP Sport” та “TVP Historia” – транслювали відеоуроки з різних шкільних предметів. Щоденна трансляція, яка починалася о 8:00 ранку, включала три відеоуроки для учнів 1-4-х класів; чотири відеоуроки для учнів 4-6-х класів і п’ять відеоуроків для учнів 7-8-х класів. Більш того, кожний телевізійний канал повторював трансляцію відеоуроків о 12:30. Головною перевагою телевізійної освітньої програми для учнів 1-8 класів стала її доступність для всіх учасників освітнього процесу, а також можливість її безкоштовного перегляду.

В умовах закриття закладів освіти й переведення освітнього процесу в дистанційний формат неабиякий інтерес серед учнів, учителів і батьків викликала освітня платформа “Eprodreczniki.pl”. За офіційною інформацією Міністерства освіти і науки Польщі на період з 11 березня 2020 року по 8 квітня 2020 року на платформі зареєструвалося понад 460 000 користувачів, а до кінця березня 2020 року на сайті вже було зареєстровано 730 000 користувачів.

Міністерством освіти і науки Польщі було розроблено новий освітній вебсайт для учнів початкової та загальної середньої школи. Більш детальну інформацію щодо освітнього вебсайту можна отримати за наступним покликанням <https://www.gov.pl/web/zdalnelekcje>.

Разом із тим, під час закриття закладів освіти діти шкільного віку мали змогу користуватися онлайн платформою “GRARANTANNE”, головна мета якої полягала у формуванні цифрових умінь і навичок дітей шкільного віку. Платформа містила інформацію щодо різноманітних заходів в онлайн форматі: вікторини, конкурси, турніри, відео, вебінари тощо. Більш детальну інформацію щодо онлайн платформи інтерактивного навчання можна отримати за наступним покликанням www.grarantanna.pl.

1 квітня 2020 року Міністерством освіти і науки Польщі спільно з Центром операційної програми “Цифрова Польща” було започатковано ініціативу, спрямовану на закупівлю комп’ютерного обладнання та програмного забезпечення, необхідних для впровадження дистанційної освіти в закладах освіти по всій країні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020, June 17). *Poland: response to the Covid outbreak*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/news/poland-response-covid-19-outbreak>
2. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoiisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
3. ISAP. (2020). Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU2020000492/O/D20200492.pdf>
4. Ministerstwo Edukacji i Nauki. (2020). *Czy jesteście gotowi na GRARANTANNE?* <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/czy-jestescie-gotowi-na-grarantanne>
5. Ministerstwo Edukacji i Nauki. (2020). *Kształcenie na odległość – poradnik dla szkół*. <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/ksztalcenie-na-odleglosc--poradnik-dla-szkol>
6. Ministerstwo Edukacji i Nauki. (2020). *Ogromne zainteresowanie platformą epodreczniki.pl*. <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/ogromne-zainteresowanie-platforma-epodrecznikipl>
7. Ministerstwo Edukacji i Nauki. (2020). *Wytyczne GIS, MZ i MEN w związku z otwarciem przedszkoli*. <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wytyczne-dla-przedszkoli>
8. Ministerstwo Edukacji i Nauki. (2020). *Wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – rekomendacje MEN*. <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wsparcie-uczniow-ze-specjalnymi-potrebami-edukacyjnymi>
9. The World Bank. (2021). *How countries are using edtech (including online learning, radio, television, texting) to support access to remote learning during the COVID-19 pandemic*. <https://www.worldbank.org/en/topic/edutech/brief/how-countries-are-using-edtech-to-support-remote-learning-during-the-covid-19-pandemic>
10. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

ПОРТУГАЛІЯ (ПОРТУГАЛЬСЬКА РЕСПУБЛІКА)

13 березня 2020 року урядом Португалії було ухвалено рішення щодо застосування виняткових заходів, спрямованих на запобігання розповсюдженню коронавірусної інфекції на всій території країни, яке набуло чинності через три дні після його ухвалення (Закон No. 10-A/2020 від 13 березня 2020 року “Про встановлення виняткових та тимчасових заходів через епідеміологічну ситуацію з коронавірусом Covid-19”). Розділ

IV Закону No. 10-A/2020, якій містить Статті 9-11, присвячений питанню щодо призупинення освітньої діяльності закладів освіти всіх рівнів у традиційному форматі й переведенню освітнього процесу в дистанційний формат. Згідно із пунктом 3 (Стаття 9, Розділ IV, Закон No. 10-A/2020) освітня діяльність усіх закладів освіти державної або приватної форми власності (у тому числі освітніх центрів) у традиційному форматі мала бути призупиненою з 16 березня 2020 року по 9 квітня 2020 року з можливістю подовження. Ознайомитися зі змістом Закону No. 10-A/2020 португальською мовою можна за наступним покликанням <https://dre.pt/application/file/a/130251721>.

Проте, студенти, які навчаються в закладах вищої освіти змогли повернутися в аудиторії лише 4 травня 2020 року, учні старшої школи – 18 травня 2020 року, а базової середньої та початкової школи продовжили навчання в дистанційному форматі до закінчення навчального року.

Задля надання всебічної підтримки учням, які отримують базову освіту, було започатковано телевізійну школу “Вчимося вдома” / “#EstudoEmCasa” [переклад надано в авторській редакції] з трансляцію відеоуроків з різних навчальних предметів 20 березня 2020 року не лише через національний телевізійний канал, а й ютуб канал і спеціальний мобільний додаток. Базова освіта в Португалії поділяється на три цикли. Перший цикл призначений для дітей віком від 6 до 10, другий цикл – для дітей віком від 10 до 12, третій цикл – для дітей від 12 до 15 років (1-9 класи). Відеоуроки для дітей 1-9 класів транслювали до кінця 2019/2020 навчального року з понеділка по п’ятницю (щоденна трансляція відеоуроків тривала з 9:00 до 17:30).

У 2020 році у відповідь на заходи, запроваджені урядом країни щодо запобігання розповсюдженню коронавірусу, Генеральним директором з питань освіти спільно з Національною агенцією кваліфікаційної й професійної освіти було розроблено вебсайт “Підтримка шкіл” / “Apoio às Escolas” [переклад надано в авторській редакції], який був спрямований на надання всім учасникам освітнього процесу інформації про онлайн ресурси й цифрові інструменти, рекомендації та вказівки щодо ефективної організації освітнього процесу в дистанційному форматі тощо. Більш детально з контентом вебсайту португальською мовою можна ознайомитися за наступним покликанням <https://apoioescolas.dge.mec.pt>.

У 2020 році задля підвищення рівня цифрової компетентності вчителів Генеральним директором з питань освіти спільно з Відкритим університетом було започатковано серію тренінгів “Професійна підготовка

до цифрового та мережевого навчання” в асинхронному форматі тривалістю 25 годин. Під час проходження тренінгів учителі мали оволодіти практичними вміннями й навичками за такими темами, як “Онлайн освіта, комунікація та віртуальні навчальні моделі”, “Онлайн платформи та технології” та “Навчальна діяльність і цифрове оцінювання”. У першому тренінгу взяли участь представники понад 750 закладів загальної середньої освіти з усієї країни.

Ураховуючи той факт, що молоді люди, які змушені перебувати вдома під час дії заходів щодо запобігання розповсюдженню коронавірусу (Covid-19), мають оволодівати знаннями, уміннями та навичками, пов’язаними з громадянською компетентністю, Міністерством освіти Португалії було ініційовано проведення кампанії “#SerJovemEmCasa” задля надання молодим людям інформаційної підтримки щодо різноманітних акцій та ініціатив, які проводяться в країні. Також під час проведення кампанії молоді люди мали змогу взяти участь у роботі вебінарів і майстер-класів, які відповідали їхнім інтересам і нахилам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020, June 16). Portugal: Responses to the Covid-19 outbreak. Retrieved from <https://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/news/portugal-responses-covid-19-outbreak>
2. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
3. DRE. (2020). Decreto-Lei n.º 10-A/2020. https://dre.pt/web/guest/pesquisa/-/search/130243053/details/normal?p_p_auth=UsIXOd1
4. OECD. (2020). *Education Policy Outlook: Potrugal* [Datafile]. Retrieved from <https://www.oecd.org/education/policy-outlook/country-profile-Portugal-2020.pdf/>
5. Republica Portuguesa. (2020). *Apoio às Escolas*. <https://apoioescolas.dge.mec.pt>
6. Republica Portuguesa. (2020). *Mais de 700 agrupamentos escolares inscritos em formação para a docência digital e em rede*. <https://www.portugal.gov.pt/pt/gc22/comunicacao/comunicado?i=mais-de-700-agrupamentos-escolares-inscritos-em-formacao-para-a-docencia-digital-e-em-rede>
7. Republica Portuguesa. (2020). *#SerJovemEmCasa*. <https://www.portugal.gov.pt/pt/gc22/comunicacao/comunicado?i=serjovememcasa>
8. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

РУМУНІЯ (РУМУНІЯ)

9 березня 2020 року Румунський Національний комітет з питань надзвичайних ситуацій ухвалив рішення, згідно якого всі заходи, пов'язані з фізичною присутністю дітей дошкільного, шкільного віку або студентів у закладах освіти мали бути призупинені з 11 березня по 22 березня 2020 року. Під час вимушеного призупинення занять у традиційному (класно-урочному) форматі вчителям закладів загальної освіти було рекомендовано продовжити навчання в дистанційному форматі. 16 березня 2020 року уряд Румунії оголосив запровадження режиму надзвичайної ситуації на період у 30 днів на всій території країни через Covid-19. Під час цього періоду всі заклади освіти (у тому числі й заклади вищої освіти) були закриті, а починаючи з квітня 2020 року всі заклади освіти мали організовувати освітній процес у дистанційному форматі в обов'язковому порядку. Ще до оголошення надзвичайної ситуації Міністерством освіти і науки Румунії було проведено низку заходів, спрямованих на підвищення цифрової компетентності вчителів закладів загальної середньої освіти. Так, одним із таких заходів стало проведення онлайн сесії в синхронному режимі для розвитку цифрових навичок учителів (з 9 по 25 березня 2020 року). 27 квітня 2020 року Президентом Румунії **Клаусом Йоганнісом** було зроблено заяву про те, що закриття закладів загальної середньої освіти буде тривати до кінця навчального року 2019/2020.

На сторінках вебсайту "EduPedu.ro" керівники закладів освіти та педагогічні працівники мали змогу знаходити інформацію щодо інноваційних цифрових інструментів і ресурсів, необхідних для ефективної організації освітнього процесу в дистанційному форматі.

На платформі "Manuale" було розміщено підручники в онлайн форматі з усіх навчальних предметів, рекомендованих Міністерством освіти і науки Румунії, якими мали змогу безкоштовно користуватися всі учасники освітнього процесу. Більш детально зі змістом платформи "Manuale" можна ознайомитися за наступним покликанням <https://www.manuale.edu.ro>.

Міністерством освіти і науки Румунії спільно з Національною телевізійною компанією "TVR" / "Teleshcoala" було розпочато трансляцію освітньої програми "Телешкола" [переклад надано в авторський редакції] для учнів 8-х і 12-х класів щодо підготовки їх до національних екзаменів з 16 березня 2020 року. Відеоуроки транслювалися щоденно з понеділка по п'ятницю о дев'ятій годині ранку на каналі "TVR2". Крім того, учні 8-х і 12-х класів мали змогу переглядати матеріали освітньої теле-

візійної програми онлайн: на офіційному вебсайті телевізійної компанії www.tvr.ro, офіційній сторінці телевізійного каналу в мережі “Фейсбук”, а також на ютуб каналі телевізійної компанії “TVR”.

Також завдяки діалоговій платформі “Digital pe Educred.ro” учителі мали змогу отримувати інформацію щодо цифрових інструментів, освітніх онлайн ресурсів і вебінарів, спрямованих на підвищення рівня їхньої цифрової компетентності. Більш детальну інформацію щодо контенту платформи “Digital pe Educred.ro” можна отримати за наступним покликанням <https://digital.educred.ro>.

Задля надання інформаційної підтримки щодо організації освітнього процесу в 2020/2021 навчальному році Міністерством освіти і науки Румунії було ініційовано розроблення інформаційного порталу “Educatiacontinua.edu.ro”.

За ініціативи Міністерства освіти і науки Румунії розпочала працювати перша лінія надання безкоштовної психологічної допомоги учням, учителям і батькам “Амбасадор для громади”. Завдяки цьому проєкту учні, учителі й батьки мали змогу отримати індивідуальну психологічну допомогу в онлайн режимі або по телефону.

Основними цифровими інструментами, які застосовували вчителі й викладачі під час закриття закладів освіти, стали Skype, WhatsApp, Google Classroom, Google Meet, Zoom, Webex Meetings тощо.

Міністерством освіти і науки Румунії було ініційовано проведення опитування в закладах загальної середньої освіти задля виявлення учнів, котрі не мали комп’ютерного обладнання вдома або вільного доступу до мережі інтернет. За результатами опитування було з’ясовано, що допомоги з комп’ютерним обладнанням потребували 250000 учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020, July 13). *Romania: Responses to the Covid-19 outbreak*. <https://www.cedefop.europa.eu/cs/news/romania-responses-covid-19-outbreak>
2. *COVID-19: Romanian authorities prepare to start new school year online in September*. (2020, May 4). Romania Insider. Retrieved May 10, 2021 from <https://www.romania-insider.com/covid-19-romania-schools-online-september>
3. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoiisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
4. Ministerul Educației. (2020). *Educația continuă*. <https://educatiacontinua.edu.ro/#>

-
5. Motiejūnaitė-Schulmeister, A. & Crosier, D. (2020, April 2). *How is Covid-19 affecting schools in Europe?* Eurydice. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/how-covid-19-affecting-schools-europe_en
 6. TVR. (2020). *La TVR 2 e școala ta!* www.tvr.ro/telescoala-orarul-cursurilor-pentru-prima-saptamana_26635.html#view
 7. *Update: Romania closes all schools to fight coronavirus outbreak.* (2020, March 9). Romania Insider. Retrieved May 10, 2021 from <https://www.romania-insider.com/romania-closes-schools-coronavirus-march-2020>
 8. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools.* Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

СЛОВАЧЧИНА (РЕСПУБЛІКА СЛОВАЧЧИНА)

Перші випадки закриття закладів початкової освіти в Словаччині було зафіксовано в Братиславі 7 березня 2020 року, у зв'язку з чим з 9 березня 2020 року в Братиславі заклади вищої освіти призупинили надання освітніх послуг у традиційному форматі. А зважаючи на складну епідеміологічну ситуації в країні вже 16 березня 2020 року урядом було вжито заходи, спрямовані на запобігання розповсюдженню коронавірусної інфекції серед населення. У результаті вжитих заходів усі заклади освіти в країні було закрито.

Державним педагогічним інститутом у співпраці з освітньою програмою “Цифрова ліга” було розроблено мобільний додаток “Učko”. Завдяки цьому додатку керівники закладів освіти, учителі та викладачі мали змогу отримувати достовірну інформацію про заплановані й реалізовані освітні заходи. Інформація, яку можна було знайти в додатку, надавала представникам педагогічної спільноти країни змогу орієнтуватися в нормативно-правових актах, розпорядженнях, інструкціях, рекомендаціях, пов'язаних із організацією освітнього процесу в дистанційному форматі.

Міністерством освіти, науки, досліджень і спорту Словаччини спільно з Державним педагогічним інститутом (підвідомчий інститут Міністерства освіти, науки, досліджень і спорту) і неурядовими організаціями було розроблено портал дистанційного навчання “Учимо на відстані” [переклад надано в авторській редакції] / “Učíme na diaľku” (<https://www.ucimenadialku.sk/>). Портал дистанційного навчання почав функціонувати 25 березня 2020 року. Під час вимушеного закриття закладів освіти розроблений портал став дієвим інструментом поширення інформації щодо організації освітнього процесу в дистанційному форматі, підвищення цифрової компетентності учасників освітнього процесу (як учнів, так і вчителів). На сьогодні портал “Учимо на відстані” продовжує

здійснювати ефективну інформаційну підтримку педагогічних працівників у посткризовій ситуації.

18 березня 2020 року за підтримки Міністерства освіти, науки, досліджень і спорту Словаччини Громадське радіо- і телебачення “RTVS” розпочало трансляцію освітньої програми для дітей шкільного віку “Шкільний клуб” / “Školský klub” [переклад надано в авторській редакції]. 45-ти хвилинна програма, яку було спрямовано на учнів початкової школи, транслювалася на телевізійному каналі “Dvojka”. Зважаючи на схвальні відгуки з боку вчителів і батьків було прийнято рішення розпочати трансляцію відеоуроків для учнів базової середньої школи. Так, з 30 березня по 7 травня програма стала виходити в розширеному форматі й тривати 2,5 години (9:15 – 10:45 з понеділка по п’ятницю). За концепцією освітньої програми, кожен день було присвячено певним навчальним предметам: понеділок – предмети природничого циклу, вівторок – інформатика, середа – математика, четвер – суспільствознавство, п’ятниця – словацька мова та література. Більш детально про освітню програму можна дізнатися на спеціально створеному вебсайті <https://www.skolskyklub.net>.

Міністерством освіти, науки, досліджень і спорту Словаччини було ініційовано розроблення освітнього порталу “Viki”, мета якого полягала в сприянні ефективній організації освітнього процесу в дистанційному форматі. На сторінках освітнього порталу було розміщено значну кількість навчальних матеріалів у цифровому форматі. Більш детально зі змістом освітнього порталу “Viki” можна ознайомитися за наступним покликанням <https://viki.iedu.sk/landing>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020, June 23). Slovakia: VET during the Covid-19 crisis. URL: <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/slovakia-vet-during-covid-19-crisis>
2. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoiiisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
3. Koronavírus: RTVS rozšíri vysielanie Školského klubu. (2020). Aktuality.sk. Retrieved September 3, 2021 from <https://www.aktuality.sk/clanok/776739/koronavirus-rtvs-rozsiri-vysielanie-skolskeho-klubu/>
4. Školský klub. (2020). <https://www.skolskyklub.net>
5. Učíme na diaľku. (2020). <https://www.ucimenadialku.sk/>
6. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

СЛОВЕНІЯ (РЕСПУБЛІКА СЛОВЕНІЯ)

У виборі заходів щодо запобігання розповсюдженню коронавірусної інфекції Словенія не стала винятком. Так, 12 березня 2020 року урядом країни було затверджено низку невідкладних заходів, одним із яких стало закриття закладів освіти з 16 березня 2020 року. Спочатку було запропоновано закрити заклади освіти на період з 16 березня по 29 березня 2020 року, про що було повідомлено в першій офіційній заяві Міністерства освіти Словенії. Зкладам загальної середньої освіти (у тому числі й зкладам професійно-технічної освіти) було рекомендовано перейти до дистанційної форми навчання.

У відповідь на заходи щодо запобігання розповсюдженню коронавірусної інфекції, запроваджені урядом Словенії, Міністерство освіти, науки і спорту та Національний інститут з питань освіти рекомендували вчителям і керівникам закладів загальної середньої освіти використовувати вебсайт “SIO” задля отримання методичної допомоги й ефективної організації освітнього процесу в дистанційному форматі. Більш детальну інформацію про зміст вебсайту можна отримати за наступним покликанням <https://sio.si>.

Для вчителів, котрі не мали попереднього досвіду викладання в дистанційному форматі, досвідченими фахівцями Національного інституту з питань освіти проводилися численні вебінари задля ознайомлення їх із можливостями різноманітних цифрових інструментів та онлайн ресурсів.

Учителі використовували різноманітні цифрові інструменти для надання учням змоги продовжити навчання в дистанційному форматі: електронну пошту, освітні вебсайти, соціальні мережі тощо.

Також у березні 2020 року Міністерством освіти, науки і спорту Словенії спільно з Національним інститутом з питань освіти та державною телевізійною компанією “RTV Slovenija” було розпочато трансляцію освітньої програми “Izodrom” для учнів закладів загальної середньої освіти. Головна мета освітньої телевізійної програми “Izodrom” – надати учням допомогу у вивченні таких навчальних предметів, як математика, словенська мова, іноземні мови (англійська, німецька), мистецтво, спорт тощо. Більш детальну інформацію про освітню програму можна отримати на офіційному сайті державної телевізійної компанії “RTV Slovenija” за наступним покликанням <https://www.rtv slo.si/tv/otroski/izodrom/o-projektu/519052>.

Учні 1–9-х класів мали змогу користуватися підручниками в цифровому форматі, які було розміщено на вебсайті “i-učbeniki”. Більш детальну

інформацію про вебсайт можна отримати за наступним покликанням <https://eucbeniki.sio.si>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020, August 5). *Slovenia: Response to the Covid-19 outbreak*. <https://www.cedefop.europa.eu/el/news/slovenia-response-covid-19-outbreak>
2. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
3. Novak, M. (2020, April 29). *Slovenia to ease coronavirus restrictions, gradually reopen schools*. Reuters. Retrieved September 4, 2021 from <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-slovenia-idUSKBN22B33B>
4. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

УГОРЩИНА (РЕСПУБЛІКА УГОРЩИНА)

13 березня 2020 року Прем'єр-міністр Угорщини **Віктор Орбан** у відеозверненні, опублікованому в соціальній мережі "Фейсбук", проголосив про необхідність закриття закладів освіти й переведення освітнього процесу в дистанційний формат з 16 березня 2020 року.

Урядом Угорщини було створено вебсайт, який висвітлював достовірну й актуальну інформацію про офіційні заходи щодо запобігання розповсюдженню коронавірусної інфекції. Більш детально з контентом вебсайту можна ознайомитися за покликанням <https://koronavirus.gov.hu>.

В Угорщині в умовах заходів, спрямованих на запобігання розповсюдженню коронавірусу (Covid-19), офіційними онлайн каналами для налагодження комунікації між усіма учасниками освітнього процесу стали такі цифрові інструменти, як "NEPTUN-KRÉTA", "Google Classroom", "Google Drive". Учителі застосовували ці інструменти для розміщення, зберігання та поширення навчальних завдань для учнів, повідомлень для батьків, посилань на відеоматеріали. Так, наприклад, у закладах загальної середньої освіти "NEPTUN-KRÉTA" став офіційним каналом для спілкування між учителями, батьками й учнями. Застосовуючи такий цифровий інструмент, як "NEPTUN-KRETA", учителі мали змогу надсилати учням завдання, а батьки слідкувати за навчальними досягненнями своїх дітей.

Задля організації уроків у синхронному режимі вчителі здебільшого використовували такі цифрові інструменти, як Skype, Microsoft Teams, Zoom and Cisco Webex.

За підтримки Міністерства людських ресурсів державна телевізійна компанія розпочала трансляцію освітньої програми для дітей шкільного віку на культурно-розважальному каналі “M5”.

Студенти закладів вищої освіти мали змогу користуватися навчальними матеріалами в цифровому форматі, розміщеними в цифровій бібліотеці. На сьогодні цифрова бібліотека налічує понад 15000 видань. Більш детальну інформацію щодо контенту цифрової бібліотеки можна отримати за наступним покликанням <https://dtk.tankonyvtar.hu>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020, July 7). *Hungary: national vocational education and training (VET) responses to Covid-19*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/hungary-national-vocational-education-and-training-vet-responses-covid-19>
2. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnpoiisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
3. *Coronavirus – Orbán: Hungary’s Schools Closed from Monday*. (2020, March 13). Hungary today. Retrieved August 29, 2021 from <https://hungarytoday.hu/coronavirus-orban-announcement-schools-facebook/>
4. Dunai, M. (2020, March 13). UPDATE 1 - Hungary will close all schools to slow coronavirus – prime minister. Reuters. <https://www.reuters.com/article/health-coronavirus-hungary-schools-idUSL8N2B67PX>
5. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

УКРАЇНА

11 березня 2020 року уряд України ухвалив рішення запровадити на території країни карантин для всіх закладів освіти. В умовах швидкого поширення коронавірусу за вимогами безпеки всі учасники освітнього процесу (у тому числі й співробітники закладів освіти, викладачі, учителі, студенти, учні) були переведені на дистанційну форму навчання.

Міністерством цифрової трансформації України було запроваджено безкоштовний онлайн-курс для вчителів і викладачів щодо організації ефективного дистанційного навчання під час карантину. Відомі українські та зарубіжні освітні платформи надали безкоштовний доступ до своїх курсів (наприклад, Prometheus, iLearn, Coursera, edX, Coursera for Campus та інші).

Міністерством освіти і науки України, Українським інститутом розвитку освіти та Міністерством цифрової трансформації України 11

грудня 2020 року було запущено платформу для дистанційного та змішаного навчання “Всеукраїнська школа онлайн”. Офіційний сайт платформи “Всеукраїнська школа онлайн” містить навчальні матеріали (відеоуроки, тести, матеріали для самостійної роботи) з різних предметів для учні 5-11 класів.

Задля надання учням, батькам, учителям і керівництву закладів загальної середньої освіти вичерпної інформації щодо правил та умов безпечного навчання в 2020/2021 навчальному році в умовах пандемії COVID-19 Міністерством освіти і науки України було розпочато інформаційну кампанію “Школо, ми готові”.

Задля інформування школярів про необхідність запобігання розповсюдженню коронавірусу Міністерством охорони здоров'я України спільно з Інститутом когнітивного моделювання було розроблено серію коміксів. Оригінальне зображення серії коміксів можна побачити за наступним покликанням <https://mon.gov.ua/ua/news/rozrobleno-seriyu-komiksiv-dlya-shkolyariv>.

Міністерством освіти і науки України спільно з Міністерством охорони здоров'я України було розроблено інформаційний лист для батьків “Що потрібно знати батькам про коронавірусну інфекцію Covid-19?”. Оригінальний зміст інформаційного листа можна завантажити за наступним покликанням <https://mon.gov.ua/ua/news/5-rechej-pro-koronavirus-yakipotribno-znati-batkam-mon-ta-moz-dayut-rozlyasnennya>.

Міністерством освіти і науки України спільно зі студією онлайн-освіти “EdEra” за підтримки Швейцарії в рамках Швейцарсько-українського проєкту “DECIDE” (“Децентралізація для розвитку демократичної освіти”), який впроваджує консорціум ГО DOCCU (“Розвиток громадянських компетентностей в Україні”), та Цюрихського педагогічного університету (PH Zurich, Швейцарія) було розроблено два безкоштовних онлайн-курси “Дистанційний та змішаний формати навчання” для вчителів і керівників шкіл, педагогів і керівників закладів професійно-технічної освіти. Онлайн-курс для вчителів і керівників шкіл складається з чотирьох модулів, а саме: модуль 1 – “Дистанційний та змішаний формат навчання як простір можливостей”, модуль 2 – “Організація дистанційного та змішаного форматів навчання у школі”, модуль 3 – “Організація дистанційного та змішаного форматів навчання в школі”, модуль 4 – “Методи навчання в дистанційному та змішаному форматі для школярів основної та старшої школи”. Онлайн-курс для педагогів і керівників закладів професійно-технічної освіти, який розрахований на 30 годин, складається з двох модулів, а саме: модуль 1 – “Методи дистанційного та змішаного форматів

навчання в закладах ПТО” та модуль 2 – “Організація освітнього процесу за дистанційними та змішаними форматами в закладах ПТО”. Більш детальну інформацію про онлайн-курси “Дистанційний та змішаний формати навчання” для вчителів і керівників шкіл, педагогів і керівників закладів професійно-технічної освіти можна отримати за наступним покликанням <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-DECIDE+0+2020/about>

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Всеукраїнська школа онлайн. (2020). URL: <https://lms.e-school.net.ua/>
2. Міністерство освіти і науки України. (2021). *Інфокампанія “Школо, ми готові”*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/infokampaniya-shkolo-mi-gotovi>
3. Міністерство освіти і науки України. (2021). *МОН та Мінцифри запустили платформу “Всеукраїнська школа онлайн”*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-ta-mincifri-zapustili-platformu-vseukrayinska-shkola-onlajn>
4. Міністерство освіти і науки України. (2020). *5 речей про коронавірус, які потрібно знати батькам – МОН та МОЗ дають роз’яснення*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/5-rechey-pro-koronavirus-yaki-potribno-znati-batkam-mon-ta-moz-dayut-rozuyasnennya>
5. Міністерство освіти і науки України. (2020). *Розроблено серію коміксів для школярів*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/rozrobleno-seriyu-komiksiv-dlya-shkolyariv>
6. Міністерство освіти і науки України. (2020). *Стартує онлайн-курс про дистанційне та змішане навчання у школах і профтехах – перший модуль вже у доступі*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/startuye-onlajn-kurs-pro-distancijne-ta-zmishane-navchannya-u-shkolah-i-proftehah-pershij-modul-vzhe-u-dostupi>
7. О.Освіторія. (2020). *ЮНІСЕФ, МОН та “Освіторія” розробили інтерактивний урок про COVID “Школо, ми готові”*. URL: <https://osvitoria.media/news/yunisef-mon-ta-osvitoriya-rozrobyly-interaktyvnyj-urok-pro-covid-shkolo-my-gotovi/>
8. EdEra. (2020). *MON-DECIDE: 1 Онлайн-курс для вчителів та керівників шкіл про дистанційне навчання*. URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-DECIDE+1+2020/about>
9. EdEra. (2020). *MON-DECIDE: 0 Онлайн-курс про дистанційне навчання*. URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-DECIDE+0+2020/about>
10. EdEra. (2020). *MON-DECIDE: 2 Онлайн-курс для педагогів та керівників закладів професійно-технічної освіти (ПТО) про дистанційне навчання*. URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-DECIDE+2+2020/about>

ФІНЛЯНДІЯ (ФІНЛЯНДСЬКА РЕСПУБЛІКА)

Задля запобігання поширенню коронавірусної інфекції (Covid-19) фінський уряд ухвалив рішення закрити заклади загальної середньої освіти й перевести учнів 4-9 класів, старших класів і професійно-технічних училищ в дистанційний формат навчання з 16 березня 2020 року, а заклади вищої освіти – з 18 березня 2020 року.

Національна агенція з питань освіти Фінляндії запустила послугу з інформування вчителів та директорів шкіл в онлайн форматі задля надання їм необхідної методичної допомоги щодо організації навчальної діяльності в дистанційному форматі. З діяльністю Національної агенції з питань освіти фінською мовою можна ознайомитися за наступним покликанням <https://www.oph.fi/fi>.

З діяльністю Національної агенції з питань освіти англійською мовою можна ознайомитися за наступним покликанням <https://www.oph.fi/en>.

Задля отримання вчителями, директорами шкіл та організаціями, котрі беруть участь у міжнародних програмах, консультацій щодо організації освітнього процесу в умовах пандемії Covid-19 Національна агенція з питань освіти Фінляндії започаткувала послугу з онлайн листування за електронною адресою info@oph.fi. Послуга з онлайн листування діє в робочий час (8.00-16.00).

В умовах пандемії Covid-19 основними додатками й інструментами для організації навчання в дистанційному форматі стали Zoom, WhatsApp, Qridi, Teams, Google Classroom, Google Meet and Google Duo.

У країні було продовжено кампанію “Пристрій для всіх”, яку було вперше запроваджено в 2015 році. У межах цієї кампанії приватні організації надавали ноутбуки учням із малозабезпечених сімей. Отримувачів такої допомоги було визначено представниками Національної агенції з питань освіти та Асоціації муніципалітетів Фінляндії.

Відразу після запровадження необхідних заходів щодо запобігання розповсюдженню коронавірусної інфекції Національна телерадіокомпанія “Yle” розпочала активні дії з надання інформаційної й методичної допомоги учням, батькам та вчителям. Цьому сприяла наявність онлайн платформи “Yle Areena”, на сторінках якої можна було завантажувати відео- й радіошоу, статті різної тематики тощо. Національною телерадіокомпанією “Yle” було створено внутрішню команду з проведення відбору ресурсів (відео-, аудіоматеріали), корисних для забезпечення освітнього процесу в дистанційному форматі. Основними критеріями для відбору таких ресурсів стали тривалість і зміст. Задля відбору високоякісного контенту представники внутрішньої команди Національної телерадіо-

компанії “Yle” консультувалися з провідними фахівцями в сфері освіти. Командою започатковано спеціальну послугу “Yle Дитанційна освіта” / “Yle Etäkoulu” задля розповсюдження відібраних освітніх матеріалів. Керівництво Національної телерадіокомпанії “Yle” ухвалило рішення щодо щоденної демонстрації відео з освітнім контентом з 11:00 до 12:00. Головною метою заходів, ужитих Національною телерадіокомпанією “Yle”, було, по-перше, надання всебічної підтримки вчителям, учням шкільного віку, які навчаються вдома під час Covid-19 після закриття шкіл, а також їхнім батькам можливості продовжувати навчання; по-друге, забезпечення доступу до якісних освітніх ресурсів для всіх дітей шкільного віку, які не мають можливості користуватися мережею інтернет; по-третє, надати підтримку вчителям щодо застосування медіаматеріалів, які демонструються Національною телерадіокомпанією “Yle”.

Задля надання вчителям можливості ефективно використовувати медіаматеріали, Національна телерадіокомпанія “Yle” залучила ще один ресурс – “Yle Triplet”, на якому розміщуються цікаві навчальні матеріали з різних предметів, а саме: математики, хімії, фізики, історії тощо (команда вчителів перетворює вечірні новини в навчальний матеріал для школярів). Відбираючи цікаві фрагменти з вечірніх новин, команда вчителів розміщує їх на вебсторінці ресурсу та дає поради, яким чином їх можна використовувати під час проведення уроку. Цей ресурс також доступний через мобільний додаток. З вебсторінкою ресурсу “Yle Triplet” можна ознайомитися за наступним покликанням <https://yle.triplet.io/uutiset>.

24 квітня 2020 року Міністерством науки і культури Фінляндії за участі Прем'єр-міністерки, Міністерки освіти та Міністерки науки і культури було організовано проведення онлайн сесії з питань і відповідей для дітей віком від 7 до 12 років.

12 листопада 2020 року було проведено онлайн зустріч з батьками на національному рівні за участю Міністерки науки і культури Фінляндії, експертів з Національної агенції з освіти, Асоціації батьків та Асоціації муніципалітетів Фінляндії. Під час проведення зустрічі батьки, учителі й експерти мали змогу обговорити те, яким чином плідна й ефективна співпраця між домом і закладами освіти може зміцнити позитивне ставлення дітей і молоді до майбутнього загалом та навчання зокрема.

Більш детально про захід фінською мовою можна дізнатися за наступним покликанням <https://www.oph.fi/fi/maailman-suurin-vanhempainilta>.

Міністерством науки і культури Фінляндії було доручено багатопрофільній дослідній групі вивчити наслідки пандемії Covid-19 для молоді країни.

Фінським інститутом охорони здоров'я і соціального забезпечення спільно з Міністерством освіти і культури Фінляндії було розроблено “Рекомендації для закладів освіти та дошкільної освіти та виховання під час пандемії Covid-19” [переклад надано в авторській редакції] та “Рекомендації для університетів, університетів прикладних наук, закладів загальної середньої освіти, професійно-технічної освіти, гуманітарної освіти та базової освіти для дорослих під час епідемії коронавірусу” [переклад надано в авторській редакції], котрі постійно оновлюються. Головна мета “Рекомендацій для закладів освіти та дошкільної освіти та виховання під час пандемії Covid-19” – надати вичерпну інформацію керівникам шкіл і закладів дошкільної освіти щодо забезпечення можливості відвідування шкіл і дитячих садків дітьми та персоналом під час пандемії Covid-19. Головна мета “Рекомендацій для університетів, університетів прикладних наук, закладів загальної середньої освіти, професійно-технічної освіти, гуманітарної освіти та базової освіти для дорослих під час епідемії коронавірусу” полягає в наданні інформаційної підтримки закладам вищої освіти щодо організації безпечного навчання й запобігання ризику зараження коронавірусною інфекцією (Covid-19).

СПИСКО ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States* [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
2. Finnish National Agency for Education. (2020). *School premises in Finland closed to prevent the spread of coronavirus*. <https://www.oph.fi/en/news/2020/school-premises-finland-closed-prevent-spread-coronavirus>
3. Finnish National Agency for Education. (2020). *Education in Finland and coronavirus*. <https://www.oph.fi/en/education-and-qualifications/education-finland-and-coronavirus>
4. Ministry of Education and Culture. (2020, April 24). *Coronavirus info session for children on Friday 24 April*. <https://okm.fi/en/-/10616/valtioneuvoston-koronainfo-lapsille-perjantaina-24-4->
5. Ministry of Education and Culture. (2020). *Recommendations to universities, universities of applied sciences and providers of general upper secondary education, vocational education and training, liberal adult education and basic education for adults*. <https://okm.fi/documents/1410845/65547855/MoEC+THL+recommendations+to+universities,+general+upper+secondary+education,+vocational+education+and+training+4.8.2020.pdf/1408ebac-01c2-dc6b-c492-ed41e836f543/MoEC+THL+recommendations+to+universities,+general>

+upper+secondary+education,+vocational+education+and+training+4.8.2020.pdf?t=1619781374284

6. Ministry of Education and Culture (2020). Recommendations to providers of education and early childhood education and care during the COVID-19 epidemic. URL: Recommendations to providers of education and early childhood education and care during the COVID-19 epidemic (minedu.fi)
7. OECD. (2020). *Education Policy Outlook: Finland* [Datafile]. Retrieved from <https://www.oecd.org/education/policy-outlook/country-profile-Finland-2020.pdf>
8. Stewen, C. (2020, April 2020). *As Finnish Teachers Move Classes Online, Family Routines Change*. This is Finland. <https://finland.fi/life-society/as-finnish-teachers-move-classes-online-family-routines-change/>
9. Tuominen, Saku. 2020. "Finland: Yle Etäkoulu (Yle Distance School) Education Continuity during the Coronavirus Crisis." Education Continuity During the Coronavirus Crisis: A Joint Initiative By The World Bank, The OECD, Harvard Global Education Innovation Initiative and Hundred. <https://oecdeditoday.com/wp-content/uploads/2020/05/Finland-Yle-Distant-School.pdf>
10. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

ФРАНЦІЯ (ФРАНЦУЗЬКА РЕСПУБЛІКА)

12 березня 2020 року урядом Франції було ухвалено рішення про закриття всіх закладів освіти з 16 березня 2020 року й оприлюднено в офіційній заяві Президента країни. 13 квітня 2020 року Президент Франції анонсував продовження вжитих заходів щодо закриття закладів освіти. Поступове відкриття закладів освіти й повернення до навчання в традиційному форматі почалося з 11 травня 2020 року. Незважаючи на закриття закладів освіти, надання освітніх послуг здійснювалося в дистанційному форматі шляхом використання інформаційних технологій.

Однією з освітніх інституцій, яка швидко зреагувала на зміни в сфері освіти, зумовлені заходами щодо протидії й запобігання поширенню на території Франції коронавірусної інфекції, став Національний центр з дистанційної освіти. Так, освітня платформа "Мій клас вдома" / "Ma classe à la maison" [переклад надано в авторській редакції], яку було розроблено Національним центром з дистанційної освіти, стала потужним інструментом в організації освітнього процесу в дистанційному/змішаному форматах у закладах освіти країни. На сьогодні освітня платформа об'єднує три субплатформи, зокрема, освітню платформу для учнів початкової школи, освітню платформу для учнів базової школи (учні віком 10-14 років), освітню платфор-

му для учнів старшої школи та закладів професійно-технічної освіти (учні віком 15-18 років). На всіх освітніх платформах було розміщено навчальні матеріали, які розроблені за урахування вимог державних освітніх програм, підручники в цифровому форматі, інформацію щодо наявних освітніх ресурсів. Для учнів початкової школи уроки було організовано на тижневій основі (на вебсайті розміщено завдання, які учням необхідно виконувати щодня протягом тижня; онлайн підручники для вчителів; інтерактивні завдання для учнів; а також завдання для завантаження тощо). Для учнів базової та старшої школи уроки було організовано на щоденній основі: кожного дня учні мали вивчати певні навчальні предмети. Також для учнів було розроблено інтерактивні завдання з різних навчальних предметів, які вони мали виконувати самостійно в онлайн режимі. На освітній платформі “Мій клас вдома” учителі мали змогу створити віртуальні кабінети задля організації віртуальних занять і стеження за успішністю своїх учнів. Під час проведення віртуальних занять учителі мали змогу демонструвати наочні матеріали за допомогою спеціального інструменту “Віртуальна дошка”, учні – піднімати руку, ставити запитання, надавати письмові відповіді на віртуальній дошці.

18 березня 2020 року Міністром національної освіти, молоді і спорту Франції спільно з засобами масової інформації було розпочато національну ініціативу “Нація, яка навчається” [переклад надано в авторській редакції], головна мета якої полягала в наданні учням і їхнім батькам вільного доступу до навчального матеріалу в онлайн форматі.

Такі платформи з інструментами для дистанційного навчання, як “Eduscol” і “Canopé Network”, містили всі освітні матеріали, необхідні для організації освітнього процесу в онлайн режимі. Так, наприклад, на платформі “Canopé Network” було розміщено понад 400 відеоуроків з “Математики”, “Французької мови”, “Громадянської освіти” тощо.

Міністерством національної освіти, молоді і спорту Франції спільно з французьким телебаченням було розпочато трансляцію освітньої телевізійної програми “Maison Lumni” для учнів початкової, базової та старшої школи на каналах “France 4”, “France 2” і “France 5”. Більш детальну інформацію про освітню телевізійну програму “Maison Lumni” можна отримати за наступним покликанням <https://www.france.tv/france-4/la-maison-lumni/>.

Також певні заходи було ініційовано для учнів, які не мали змоги продовжувати навчання в дистанційному форматі. Одна з таких ініціатив була започаткована національною поштовою службою Франції “La Poste”, яка спільно зі школами здійснювала щотижневу доставку на-

вчальних матеріалів у паперовому форматі дітям шкільного віку, котрі не мали доступу до мережі інтернет або гаджети.

Здійснювалася цілеспрямована підтримка дітей із неблагополучних сімей, мета якої полягала в забезпеченні їх якісною комп'ютерною технікою, залученні менторів і репетиторів для роботи з ними, а також у наданні малозабезпеченим родинам з дітьми додаткової фінансової допомоги під час літніх канікул.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Canope Network. (2021). <https://www.reseau-canope.fr>
2. CEDEFOP. (2020, June 29). *France: Covid-19 crisis – ensuring continuity of learning in vocational training*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/france-covid-19-crisis-ensuring-continuity-learning-vocational-training>
3. Council of Europe. (2021). Responses from our member States. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/education/responses-from-our-member-states>
4. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States*. [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnpoiisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
5. Eurydice. (2021). Covid-19 France: Support given to teachers during the pandemic. Retrieved from https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/covid-19-france-support-given-teachers-during-pandemic_en
6. Ministère de l'Éducation nationale, de la Jeunesse et des Sports. (2021). *Eduscol*. <https://eduscol.education.fr>.
7. OECD. (2020). *Initial education policy responses to the COVID-19 pandemic: France* [Datafile]. Retrieved from <https://www.oecd.org/education/policy-outlook/covid-snapshot-France.pdf>
8. Reimers F. M. & Schleicher A. (2020). *A framework to guide an education response to the COVID-19 Pandemic of 2020*. [Datafile]. Retrieved from <https://www.aforges.org/wp-content/uploads/2020/04/framework.pdf>
9. The World Bank. (n.d.). *How countries are using edtech (including online learning, radio, television, texting) to support access to remote learning during the COVID-19 pandemic*. Retrieved August 10, 2021 <https://www.worldbank.org/en/topic/edutech/brief/how-countries-are-using-edtech-to-support-remote-learning-during-the-covid-19-pandemic>
10. UNESCO. (n.d.). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>
11. Youtube. (2020). *Ma classe à la maison (My class at home)*. <https://www.youtube.com/watch?v=eTV1ITcoml8>

ХОРВАТІЯ (РЕСПУБЛІКА ХОРВАТІЯ)

На початку березня Міністерство науки й освіти Хорватії розпочало підготовку до дистанційного навчання на випадок закриття закладів загальної середньої освіти як потенційно можливого заходу. 14 березня 2020 року до початку запровадження дистанційного навчання Міністеркою науки й освіти Хорватії **Блаженкою Див'як** було проведено віртуальну зустріч із директорами всіх закладів початкової та загальної середньої освіти у віртуальному класі. На підготовку закладів загальної середньої освіти знадобилося лише два тижні, а з 16 березня розпочалося дистанційне навчання, в основу якого було покладено два принципи: 1) вільний доступ до освітнього процесу для всіх дітей шкільного віку; 2) наявність запасного варіанту для будь-якого рішення, пов'язаного з наданням освітніх послуг.

Було створено віртуальний клас для всіх директорів закладів початкової та загальної середньої освіти під керівництвом Міністерства науки й освіти; у кожній школі було створено віртуальну вчительську, якою керував директор школи; а також віртуальний клас для кожного класу, яким керував учитель. Учителям було рекомендовано налагодити стабільні канали спілкування з батьками через соціальні мережі та мобільні додатки.

Для організації освітнього процесу учнів початкової школи Міністерство науки й освіти прийняло рішення співпрацювати з державним громадським телебаченням. Це, у першу чергу, було пов'язано з віком дітей і неформованими вміннями й навичками вчитися самостійно шляхом застосування інноваційних цифрових технологій. 16 березня 2020 року для учнів 1-4-класів телевізійний канал "Channel 3" розпочав трансляцію освітньої програми "Школа на каналі 3". Для учнів 1-х класів трансляція велася з 8:00 до 10:00, для учнів 2-х класів – з 10:00 до 12:30, для учнів 3-х класів – з 13:00 до 16:00 та для учнів 4-х класів – з 16:00 до 19:00. Також на спортивному каналі "Спортивне телебачення" / "Sportska televizija" [переклад надано в авторській редакції] почали транслюватися відеоуроки з певних шкільних предметів. 45-ті хвилинні уроки транслювалися з 8:00 ранку до 14:00 за розкладом, розміщеним на офіційних сторінках вебсайтів Міністерства науки й освіти, онлайн платформи "Школа для життя" <https://skolazazivot.hr/english/> та Національної науково-дослідної мережі "CARNET" (Croatian Academic and Research Network), а також на вебсторінках усіх закладів загальної середньої освіти Хорватії.

Також Міністерством науки й освіти Хорватії було розроблено два документи, якими мали керуватися вчителі в усіх закладах загальної середньої освіти на період переведення традиційного навчання в дистанційний фор-

мат, зокрема “Інструкції для всіх закладів початкової та загальної середньої освіти для організації освітнього процесу в дистанційному форматі” та “Методичні рекомендації для організації освітнього процесу в дистанційному форматі в початковій і загальній середній школах”. Більш детально зі змістом “Інструкцій для всіх закладів початкової та загальної середньої освіти для організації освітнього процесу в дистанційному форматі” англійською мовою можна ознайомитися за наступним покликанням <https://mzo.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Engleski/26-3-2020/Instructions%20to%20all%20primary%20and%20secondary%20schools%20for%20the%20organization%20of%20distance%20learning.pdf>.

Більш детально зі змістом “Методичних рекомендацій для організації освітнього процесу в дистанційному форматі в початковій і загальній середній школах” англійською мовою можна ознайомитися за наступним покликанням <https://mzo.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Engleski/26-3-2020/Guidelines%20for%20distance%20learning%20for%20primary%20and%20secondary%20schools.pdf>.

Зазначимо, що в Хорватії швидкому переходу закладів освіти до дистанційного навчання посприяло реформування системи освіти загалом та системи загальної середньої освіти зокрема, яке почалося в 2016 році. Так, з 2017 року реформування системи загальної середньої освіти було спрямовано на розвиток цифрової компетентності вчителів та учнів. За офіційною інформацією Міністерства науки й освіти Хорватії, яку було розміщено на сторінці вебсайту “Школа для життя”, з 2017 року Інститут з питань розвитку й потенціалу молоді Хорватії спільно з національною науково-дослідною мережею “CARNET” (*Croatian Academic and Research Network*) розпочали ініціативу, головна мета якої полягала в забезпеченні закладів загальної середньої освіти сучасним комп’ютерним обладнанням: комп’ютери, планшети, ноутбуки. Завдяки цьому лише в 2017 році школи отримали 45000 мікрокомп’ютерів задля розвитку цифрової компетентності, формування креативного мислення й інноваційної культури учнів 6 класів.

У 2018 році для учнів 5-х і 6-х класів було введено новий шкільний предмет “Інформаційна технологія”, задля чого в школах з’явилося багато нововведень: шкільні кабінети наповнили сучасним комп’ютерним обладнанням, проекторами, мультимедійними дошками. Завдяки тому, що в Хорватії початкова освіта є обов’язковою, Міністерством науки й освіти було започатковано ініціативу щодо забезпечення учнів початкової школи вільним доступом до мережі інтернет. До цієї ініціативи доєдналися національні мобільні оператори, які надали всім учням, котрі отримали планшети, вільний доступ до мережі інтернет.

У 2018 році почалася національна програма з підвищення кваліфікації вчителів, яка була спрямована на підвищення рівня їхньої цифрової компетентності та формування в них практичних умінь і навичок працювати у віртуальному середовищі. Протягом двох років понад 50000 учителів взяли участь у програмі. Це й стало запорукою швидкого й ефективного запровадження дистанційного та/або змішаного форматів навчання в умовах пандемії (Covid-19). А в 2019 заклади загальної середньої освіти отримали 26000 ноутбуків для вчителів у межах національної програми цифровізації освітньої галузі й підвищення цифрової компетентності вчителів.

Задля отримання необхідної інформації щодо ефективної організації викладання та навчання в дистанційному форматі Міністерством науки й освіти Хорватії було підготовлено опитувальник для вчителів. В опитуванні, яке проводилося з 16 березня 2020 року по 2 квітня 2020 року, взяли участь 4139 учителів. З результатами опитування можна ознайомитися за наступним покликанням <https://skolazavot.hr/questionnaire-on-distance-teaching-and-learning-results/>.

Також Міністерством науки й освіти було ініційовано гарячу лінію з надання психологічної допомоги учням, учителям і батькам в умовах пандемії Covid-19.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020, July 7). *Croatia: virtual VET promotes #stayathome education*. Retrieved from <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/croatia-virtual-vet-promotes-stayathome-education>
2. Council of Europe. (n.d.). *Responses from our member States*. Retrieved August 20, 2021 from <https://www.coe.int/en/web/education/responses-from-our-member-states>
3. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States*. [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoiisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
4. Divjak, B. (2020, 2 April). *Croatia – how we introduced distance learning?* [Datafile]. Retrieved from <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Engleski/27-4-2020//How%20we%20introduced%20distance%20learning.pdf>
5. Divjak, B. (2020, 2 May). *Croatia – how have we introduced distance learning?* Škola za život. <https://skolazavot.hr/croatia-how-have-we-introduced-distance-learning/>
6. The World Bank. (n.d.). *How countries are using edtech (including online learning, radio, television, texting) to support access to remote learning during the COVID-19 pandemic*. Retrieved August 10, 2021 <https://www.worldbank>.

org/en/topic/edutech/brief/how-countries-are-using-edtech-to-support-remote-learning-during-the-covid-19-pandemic

7. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

ЧЕХІЯ (ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА)

Задля запобігання поширенню коронавірусної інфекції (SARS-CoV-2) серед учнів і студентів 10 березня 2020 року уряд Чехії прийняв рішення з 11 березня 2020 року закрити всі заклади освіти, а учнів і студентів перевести на дистанційну форму навчання.

Задля надання централізованої методичної підтримки вчителям, викладачам, батькам, учням і студентам під час навчання в умовах карантину Міністерством освіти, молоді й спорту Чехії розроблено вебсайт “#NaDálku”. Офіційний вебсайт містить корисну інформацію та практичні поради вчителям і педагогам щодо застосування інноваційних інформаційних технологій, онлайн додатків та цифрових інструментів щодо ефективної організації освітнього процесу в дистанційному та/або змішаному форматах. Більш детально з роботою вебсайту можна ознайомитися за наступним покликанням <https://nadalku.msmt.cz/cs>.

17 березня 2020 року Міністерство освіти, молоді й спорту Чехії запустило серію вебінарів для вчителів і керівників закладів освіти, спрямованих на розв’язання питань організації освітнього процесу в дистанційному та/або змішаному форматах.

Також постійна професійна консультаційна підтримка всім учасникам освітнього процесу надавалась Національним педагогічним інститутом шляхом проведення регулярних семінарів і висвітлення корисної інформації у різноманітних блогах та в соціальній мережі “Фейсбук”.

На період запровадження дистанційної освіти Міністерство освіти, молоді й спорту Чехії рекомендувало вчителям не реєструвати відсутність учнів і призупинило перевірку класних журналів.

Задля виявлення найбільш ефективних форм організації освітнього процесу й методів навчання в закладах загальної середньої освіти в умовах пандемії Covid-19 чеська шкільна інспекція ініціювала й провела опитування директорів майже 5000 закладів початкової і загальної середньої освіти. Крім того незалежною дослідною групою було проведено опитування батьків учнів закладів загальної середньої освіти.

У закладах вищої освіти задля забезпечення проведення практичних і семінарських занять, індивідуальних консультацій у синхронному режимі, коли викладачі й студенти мають одночасно підключатися

до онлайн середовища та спілкуватися за допомогою чату, аудіо- або відеоконференцій, а також працювати із загальним екраном тощо, Міністерство освіти, молоді й спорту Чехії рекомендувало застосування таких онлайн додатків та цифрових інструментів, як Skype, Messenger, BigBlueButton, Google Meet, Adobe Connect, Microsoft Teams. Для підготовки онлайн лекцій викладачі мали застосовувати такі інструменти, як Youtube та Jitsi Meet, кожен із яких має свої переваги. Так, наприклад, перевага Jitsi Meet полягає в тому, що він не потребує реєстрації учасників. Тобто, задля надання студентам доступу до лекції викладачі мають надіслати їм покликання.

Міністерством внутрішніх справ Чехії було розроблено рекомендації для батьків про те, як говорити з дітьми про коронавірус “Коронавірусна хвороба COVID-19: Рекомендації щодо дітей” [переклад надано в авторській редакції]. Більш детально з рекомендаціями “Коронавірусна хвороба COVID-19: Рекомендації щодо дітей” англійською мовою можна ознайомитися за наступним покликанням <https://www.mvcr.cz/mvcren/article/coronavirus-disease-covid-19-recommendations-in-relation-to-children.aspx>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States*. [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
2. Europese Commissie. (2020, April 30). *Czechia: Supporting Distance Learning During the Coronavirus Outbreak*. <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=67&langId=nl&newsId=9662>
3. Ministry of the Interior of the Czech Republic. (2020, March 19). *Coronavirus disease COVID-19: Recommendations in relation to children*. <https://www.mvcr.cz/mvcren/article/coronavirus-disease-covid-19-recommendations-in-relation-to-children.aspx>
4. Motiejūnaitė-Schulmeister, A. & Crosier, D. (2020, April 2). *How is Covid-19 affecting schools in Europe?* Eurydice. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/how-covid-19-affecting-schools-europe_en
5. #NaDálku (2020). URL: <https://nadalku.msmt.cz/cs>
6. OECD. (2020). *Education Policy Outlook: Czech Republic* [Datafile]. Retrieved from <http://www.oecd.org/education/policy-outlook/country-profile-Czech-Republic-2020.pdf>
7. OECD. (2020). *A framework to guide an education response to the COVID-19 pandemic of 2020* [Datafile]. Retrieved from https://www.hm.ee/sites/default/files/framework_guide_v1_002_harward.pdf
8. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

ШВЕЦІЯ (КОРОЛІВСТВО ШВЕЦІЯ)

17 березня 2020 року урядом Швеції було оприлюднено рекомендації шведської агенції охорони здоров'я про необхідність переведення учнів старшої школи, студентів закладів вищої освіти та центрів освіти дорослих на дистанційну форму навчання з 18 березня 2020 року. Завдяки тому, що в освітньому процесі значної кількості закладів загальної середньої освіти застосовувалися різні онлайн платформи та цифрові інструменти, перехід до дистанційної форми навчання був дуже швидким.

Оскільки рекомендовані заходи не стосувалися дітей шкільного віку до 16 років, для них заняття проводилися в традиційному (класно-урочному) форматі. Батькам було рекомендовано залишати дітей удома лише за наявності перших симптомів захворювання. У школах за ініціативи національної агенції охорони здоров'я було розміщено інформаційні постери щодо важливості дотримування правил особистої гігієни. Так, наприклад, зміст одного з таких постерів, було спрямовано на пояснення того, як привильно мити руки: “Як мити руки” / “Så tvättar du händerna – affisch” [переклад надано в авторській редакції]. Завантажити постер із правилами правильного миття рук задля запобігання розповсюдженню коронавірусної інфекції (Covid-19) шведською мовою можна за наступним покликанням <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/f1d77b68013e4cd7bc809a3ef343ee6d/sa-tvattar-du-handerna.pdf>.

На офіційному вебсайті національної агенції охорони здоров'я було розміщено інформацію про коронавірусну інфекцію для дітей шкільного віку та молоді. Ознайомитися з інформаційною кампанією можна за наступним покликанням <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/skydda-dig-och-andra/information-till-barn-och-unga/>.

Після виявлення перших захворівших на території країни представники шведського державного науково-дослідного інституту, національної агенції з питань освіти й інших організацій вирішили, по-перше, перевірити, чи буде готова система освіти Швеції швидко зреагувати на заходи, пов'язані із закриттям закладів освіти; по-друге, прискорити запровадження заходів, пов'язаних зі зменшенням негативного впливу пандемії на систему загальної середньої освіти. У зв'язку з чим Національною агенцією з питань освіти, Шведською освітньою телерадіокомпанією “UR”, Шведським державним науково-дослідним інститутом, Шведською асоціацією місцевих органів влади і регіонів, а також іншими організаціями було започатковано спільний освітній проєкт “Школа вдома” / “Skola Hemma” [переклад надано в авторській редакції]. Головна мета

проєкту – забезпечити безперервність освітнього процесу на випадок закриття закладів освіти та переходу до дистанційної форми навчання. Освітній проєкт “Школа вдома” / “Skola Hemma” [переклад надано в авторській редакції] було запущено 16 березня 2020 року. Вебсайт проєкту став справжнім ресурсним центром для педагогічних працівників, котрі мали змогу знаходити інформацію від органів влади, завантажувати освітні, допоміжні матеріали, інструкції та практичні поради щодо організації освітнього процесу в дистанційному форматі тощо. За офіційною інформацією державного науково-дослідного інституту Швеції, у період з 16 березня 2020 року по 18 червня 2020 допоміжними матеріалами вебсайту освітнього проєкту “Skola Hemma” скористалися 202 508 відвідувачів. Більш детальну інформацію про освітній проєкт “Skola Hemma” можна отримати за наступним покликанням www.skolahemma.se.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. CEDEFOP. (2020, June 29). *Swedish actions on education in response to the corona pandemic*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/swedish-actions-education-response-corona-pandemic>
2. Croatian Presidency of the Council of the European Union. (2020). *Implications of the novel coronavirus (COVID-19) on education and training: State-of-play in Member States*. [Datafile]. Retrieved from https://www.dipae.ac.cy/archeia/diethnopoisi/MS%20responses_COVID19_v.14.pdf
3. Folkhälsomyndigheten. (2020). *Om coronaviruset och covid-19 – för dig som är barn eller ungdom*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/skydda-dig-och-andra/information-till-barn-och-unga/>
4. Folkhälsomyndigheten. (2020, August 26). *How to wash your hands*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/h/how-to-wash-your-hands/>
5. Folkhälsomyndigheten. (2020, April 29). *Så tvättar du händerna – affisch*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/s/sa-tvattar-du-handerna/>
6. *How Sweden's upper secondary schools are adapting to coronavirus*. (2020, August 17). The Local. Retrieved September 10, 2021 from <https://www.thelocal.se/20200811/how-are-swedens-upper-secondary-schools-adapting-to-coronavirus/>
7. *Skola Hemma supporting learning at home*. (2020, July 6). RI.SE. Retrieved September 9, 2021 from <https://www.ri.se/en/our-stories/skola-hemma-supporting-learning-at-home>
8. UNESCO. (n.d). *National learning platforms and tools*. Retrieved August 10, 2021 from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

ПРО АВТОРІВ

МАЛИХІН Олександр Володимирович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, дійсний член (академік) Української академії акмеологічних наук.

Коло наукових інтересів: фундаментальні основи дидактики і психодидактики (теорія і практика навчання в закладах загальної середньої і вищої освіти), особливості освітнього процесу у вищій педагогічній школі, методологію педагогічних досліджень, компетентнісний підхід в освіті.

АРИСТОВА Наталія Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу міжнародних зв'язків та наукової співпраці Інституту педагогіки НАПН України.

Коло наукових інтересів: фундаментальні основи теорії і методології організації освітнього процесу на засадах його суб'єктивізації, теоретичні і методичні основи формування професійної суб'єктності майбутнього вчителя, трансформаційні процеси в освіті: дистанційне та змішане навчання.

ШПАРИК Оксана Михайлівна – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки НАПН України.

Коло наукових інтересів: теорія і практика освітніх реформ в КНР, США та країн ЄС, тенденції розвитку шкільної освіти, забезпечення якості загальної середньої освіти, освітні трансформаційні процеси та освітня політика Китаю, США та ЄС.

ДОВІДКОВЕ ВИДАННЯ

Малихін Олександр Володимирович

Арістова Наталія Олександрівна

Шпарик Оксана Михайлівна

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС В УМОВАХ НЕПРОГНОЗОВАНИХ ГЛОБАЛЬНИХ ВПЛИВІВ

довідкове видання

Обкладинка — Лук'яненко Л.

Верстка — Коломієць А.

(Електронне видання)

Обсяг вид. 4,437 авт. арк.

Віддруковано у ТОВ “КОНВІ ПРІНТ”.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців,

виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції

серія ДК №6115, від 29.03.2018 р.

03680, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 12,

тел. +38 044 332-84-73.